

Natuuronderzoek

Ontsluiting Heeswijk-Dinther Zuid

Lobith, december 2010

Natuuronderzoek

Ontsluiting Heeswijk-Dinther Zuid

Lobith, 10 december 2010

Status:	Definitief
Opdrachtgever:	Gemeente Bernheze
Contactpersoon:	J. Hendriks
Uitgevoerd door:	Van der Molen Groenconsult E. Claassen Walhof 2 6915 AV Lobith Tel: (+31) 0316 – 54 23 32 Fax: (+31) 0316 – 54 27 26 Email: info@molengroen.nl Internet: www.molengroen.nl
Veldwerk:	Ekoza Ecologisch onderzoek en advies C. van den Tempel
Auteur:	E. Claassen
Projectnummer:	10.012

Inhoud

1. Inleiding	6
1.1 Gebiedsbeschrijving.....	6
2. Beleidskader	8
2.1 Natuurbeschermingswet.....	8
2.2 Flora- en Faunawet.....	8
2.3 Structuurvisie ruimtelijke ordening	10
3. Onderzoeksmethode.....	13
3.1 Bureauonderzoek	13
3.2 Veldonderzoek	13
3.2.1 Zoogdieren	14
3.2.2 Vogels	15
3.2.3 Amfibieën	15
3.2.4 Reptielen.....	16
3.2.5 Vissen	16
3.2.6 Flora.....	16
3.2.7 Ongewervelden.....	16
4. Onderzoeksresultaten.....	17
4.1 Resultaten bureauonderzoek	17
4.1.1 Zoogdieren	17
4.1.2 Vogels	18
4.1.3 Amfibieën	18
4.1.4 Reptielen.....	18
4.1.5 Vissen	19
4.1.6 Flora.....	19
4.1.7 Ongewervelden.....	19
4.2 Resultaten veldonderzoek	22
4.2.1 Zoogdieren	22
4.2.2 Vogels	23
4.2.3 Amfibieën	23
4.2.4 Reptielen.....	23
4.2.5 Vissen	23
4.2.6 Flora.....	24
4.2.7 Ongewervelden.....	24
5. Consequenties natuurwetgeving	25
5.1 Flora- en faunawet	25
5.1.1 Zoogdieren	25
5.1.2 Vogels	26
5.1.3 Amfibieën	26
5.1.4 Reptielen.....	27
5.1.5 Vissen	27
5.1.6 Flora.....	27
5.1.7 Ongewervelden.....	27
5.2 Structuurvisie ruimtelijke ordening	27
6. Conclusie.....	29
Literatuur.....	30
Bijlage 1 Broedvogelinventarisatie provincie Noord-Brabant.....	31
Bijlage 2 resultaten veldonderzoek broedvogels	34

1. Inleiding

De gemeente Bernheze is voornemens een nieuwe ontsluitingsweg voor Heeswijk-Dinther Zuid aan te leggen. Het tracé hiervoor loopt tussen Laag Beugt en de N279 langs de Zuidwillemsvaart, zie figuur 1 volgende pagina.

Als alternatief voor een milieueffectrapportage (MER) is een afwegingennotitie opgesteld. Sommige studies leverden reeds gegevens omtrent de aanwezige waarden in het gebied waar de nieuwe ontsluitingsweg is gepland. Als verdieping en concretisering is het wenselijk en noodzakelijk dat de flora- en faunawaarden in het gebied van de nieuwe ontsluitingsweg in kaart worden gebracht.

Ten behoeve van de aanleg van de ontsluitingsweg is het noodzakelijk inzicht te krijgen in het voorkomen van beschermde soorten flora en fauna en de mogelijke effecten die de ontwikkeling hierop kan hebben.

De gemeente Bernheze heeft Van der Molen Groenconsult opdracht gegeven voor het verrichten van de flora en fauna onderzoekswerkzaamheden. In dit rapport worden de resultaten en consequenties beschreven van het onderzoek naar de aanwezige beschermde soorten en mogelijke gevolgen van het project hiervoor.

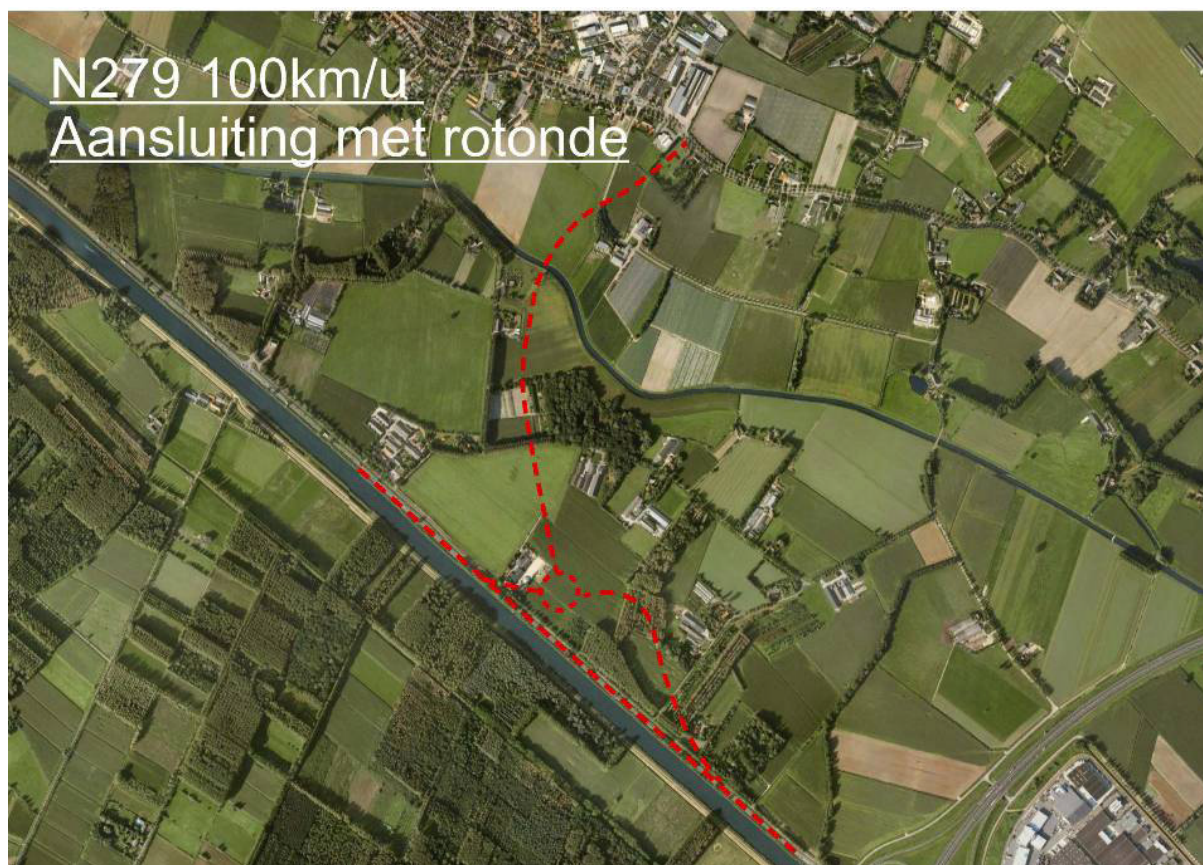
1.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied betreft het toekomstige tracé Heeswijk-Dinther Zuid, gelegen tussen de N606 (Laag Beugt te Heeswijk-Dinther) en de N279, inclusief het gebied rond de toekomstige rotonde die de aansluiting met de N279 moet vormen. Figuur 1 toont een luchtfoto met daarop aangegeven het vastgestelde tracé van de nieuwe weg.

Het gebied dat in het kader van dit onderzoek is onderzocht beslaat het tracé en een strook van circa 100 meter aan weerszijden hiervan.

Het landschap rond het tracé bestaat uit open agrarisch gebied afgewisseld met bosjes, lanen en poelen. Het tracé kruist de rivier de Aa die door het gebied stroomt en als ecologische verbindingszone is aangemerkt. Verspreid door het gebied staat bebouwing. Het tracé is zodanig geprojecteerd dat geen bestaande bebouwing hoeft te wijken (Arcadis, 2009).

Het plangebied is gelegen in het beekdal van de Aa en op de hoger gelegen zandontginning. Het landschap wordt gekenmerkt door het open beekdal dat wordt afgewisseld met een coulisselandschap waardoor er een gevarieerd kleinschalig landschap ontstaat met open zichtlijnen op de Aa en de kern van Heeswijk-Dinther (Arcadis, 2009).

Figuur 1: Tracé van de nieuw aan te leggen weg (rode lijn) (bron: Afwegingennotitie ontsluiting Heeswijk Dinther Zuid)

2. Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het beleidskader beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet en de soortbescherming in de Flora- en faunawet. Daarnaast geldt het beleid van de Groene Hoofdstructuur.

2.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000 gebied. De dichtstbijzijnde gebieden zijn Vlijmens ven, Moerputten & Bossche Broek op ongeveer 14km en Kampina & Oisterwijkse vennen op ongeveer 15km afstand van het plangebied. De voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied hebben vanwege de grote afstand geen invloed op deze Natura 2000 gebieden. De Natuurbeschermingswet is daarom niet van toepassing.

2.2 Flora- en Faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) is omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

- Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen
- Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Daarnaast is artikel 13 eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet

- artikel 2:
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Om de werking van de Flora- en faunawet minder star te maken is middels een Algemene Maatregel van Bestuur de regelgeving rond de Flora- en faunawet aangepast. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing worden verkregen voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Hierdoor kan geen ontheffing aangevraagd worden op basis van 'werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Vogels Vogels zijn niet te vatten in een van de voorgaande categorieën. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels kan alleen ontheffing verkregen worden op grond van een belang dat staat in de Europese Vogelrichtlijn. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Van een aantal vogelsoorten met vaste rust- en verblijfplaats (o.a. roofvogels en koloniebroeders) zijn deze rust- en verblijfplaatsen het hele jaar beschermd.

2.3 Structuurvisie ruimtelijke ordening

Per 1 januari 2011 treed in Noord-Brabant de Structuurvisie ruimtelijke ordening in werking. Deze visie is de basis voor de wijze waarop de provincie de instrumenten inzet die de Wet ruimtelijke ordening biedt. Daarnaast ondersteunt de structuurvisie het beleid op andere beleidsterreinen, zoals het economisch-, mobiliteits-, sociaal-, cultureel-, milieu- en natuurbeleid. In de Structuurvisie ruimtelijke ordening geeft de provincie aan hoe zij omgaat met de ruimtelijke opgave voor de periode tot 2025, met een doorkijk naar 2040.

Eén van de instrumenten die de provincie inzet bij de realisatie van de doelen van de structuurvisie is de Verordening ruimte. In het kort is hierin geregeld dat de landschappelijke kwaliteiten blijven bestaan en worden versterkt. Ontwikkelingen moeten bijdragen aan het versterken van de ruimtelijk kwaliteit en ruimtevragers moeten rekening houden met de kwaliteiten van de omgeving.

Bij het aansnijden van nieuwe ruimte wil de provincie dat de initiatiefnemer zorgt voor een investering in het landschap om daarmee het verlies aan omgevingskwaliteit te beperken. Voor alle ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied én buiten de ecologische hoofdstructuur geldt een landschapsinvesteringsregel. Deze regel houdt in dat in het landelijk gebied passende functies zich kunnen ontwikkelen als er een gelijkwaardige prestatie voor het landschap tegenover staat. Hierdoor wordt aantasting van de basiskwaliteit (bodem, water) en verlies aan ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden voorkomen.

De ruimtelijke belangen en keuzes zijn in vier ruimtelijke structuren geordend. Binnen deze structuren worden de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen opgevangen. Samen vormen deze structuren de provinciale ruimtelijke structuur. Deze structuren zijn: de groenblauwe structuur, het landelijk gebied, de stedelijke structuur en de infrastructuur. Het plangebied ligt binnen de groenblauwe structuur. De provincie kiest binnen deze structuur voor functieontwikkeling gecombineerd met de ontwikkeling van een robuust raamwerk met landschappelijke kwaliteit, bestaande uit bestaande natuur, watersystemen en nieuwe natuur in hiervoor kansrijke gebieden. Deze structuur is nodig voor een goed waterbeheer en biedt mogelijkheden om in te spelen op de effecten van klimaatverandering. De structuur is de groenblauwe ruggengraat van het landschap; deze dooradert zowel het landelijk gebied als stedelijk gebied van Noord-Brabant. De groenblauwe structuur in het Brabantse landschap is wezenlijk voor de aantrekkelijkheid van zowel het stedelijke netwerk als het agrarische cultuurlandschap van Noord-Brabant.

Voor de uitwerking van het beleid van de groenblauwe structuur onderscheidt de provincie drie perspectieven:

1 het kerngebied groenblauw: De kern bestaat uit natuurgebieden in de ecologische hoofdstructuur inclusief de (robuuste) ecologische verbindingzones. Ook belangrijke waterstructuren in Noord-Brabant zoals de Maas, de Brabantse beken en de Westbrabantse kreken horen tot het kerngebied. De hoofdfunctie is behoud en ontwikkeling van het natuur- en watersysteem.

2 de groenblauwe mantel: De mantel bestaat overwegend uit gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Het zijn gebieden grenzend aan het kerngebied natuur en water die bijdragen aan de bescherming van de waarden in het kerngebied. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water (-beheer) en landschap is in de groenblauwe mantel een belangrijke opgave. Vormen van grondgebonden agrarisch

grondgebruik zijn van blijvend belang voor de ontwikkeling van groene en blauwe waarden. Binnen het gebied liggen kansen voor recreatie en toerisme. Ook een aantal groene gebieden door én nabij het stedelijk kralensnoer zijn onderdeel van de groenblauwe mantel.

3 de gebieden voor waterberging: Deze gebieden zijn - bij dreigende wateroverlast –van belang voor hoogwaterbescherming (ruimte voor de rivier) en waterberging (regionale waterberging). Het grootste deel van deze gebieden ligt binnen de groenblauwe structuur, een deel heeft een overlap met de agrarische structuur. Binnen de gebieden voor waterberging kunnen andere functies zoals grondgebonden landbouw, extensieve recreatie en natuurontwikkeling zich blijvend ontwikkelen mits ze afgestemd zijn op de beoogde waterfuncties.

Volgens deze drie perspectieven behoort het plangebied tot de groenblauwe mantel. De Aa is een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone en behoort daarom tot het kerngebied groenblauw.

Binnen het kerngebied groenblauw is het ruimtelijke beleid gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Er is geen ruimte voor (grootschalige of intensieve) ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstellingen voor de EHS en beheer/herstel van de waterstructuren. De ontwikkeling van extensieve recreatie die zich richt op de beleving van deze natuurgebieden, is goed mogelijk. De ontwikkeling moet passen binnen de natuurdoelstellingen van het gebied en bijdragen aan de versterking van de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

Ecologische verbindingszones vormen de groene schakels die de Brabantse natuurgebieden in de EHS met elkaar verbinden. Planten en vooral dieren kunnen zich daardoor van het ene naar het ander natuurgebied verplaatsen. Ze functioneren als trekroutes en ook als leef- en voortplantingsgebied. Verbindingszones zijn veelal langgerekte landschapselementen langs waterlopen - de zogenaamde natte verbindingszones - of door het agrarische gebied - de zogenaamde droge verbindingszones. De breedte en de inrichting van de ecologische verbindingszones is afhankelijk van de natuurfunctie die zij moeten vervullen. De provincie streeft naar een gemiddelde breedte van 25 meter. Voor verbindingen in stedelijk gebied is een breedte van ca. 50 meter nodig, omdat deze zones veelal een intensiever recreatief medegebruik hebben. Verbindingszones dragen ook bij aan het recreatieve medegebruik, het waterbeheer en versterken de kwaliteit van het landschap.

Bestaande functies en bestaand gebruik binnen de EHS worden gerespecteerd. De ontwikkeling van (nieuwe) intensieve functies wordt in beginsel uitgesloten. In deze gebieden gelden de EHS-spelregels: het 'nee, tenzij'-principe met toepassing van compensatiebeginsel en met mogelijkheden voor de zogenaamde herbegrenzing en saldobenadering EHS.

Binnen de groenblauwe mantel is het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water (-beheer) en landschap een belangrijke opgave. Nieuwe ontwikkelingen binnen de mantel zijn mogelijk, als ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodemen watersysteem in het gebied. Ontwikkelingen passen qua aard en schaal bij het ontwikkelingsperspectief voor de groenblauwe mantel en houden rekening met omliggende waarden. Nieuwe stedelijke ontwikkelingen en (kapitaal)intensieve

vormen van landbouw en recreatie zijn strijdig met de doelen die in de groenblauwe mantel worden nagestreefd. De ontwikkelingsmogelijkheden voor deze intensievere functies zijn dan ook beperkt.

De provincie werkt een gecombineerde ja-mits en nee-benadering uit voor de groenblauwe mantel. Dat betekent dat er ontwikkelingen mogelijk zijn als de natuur-, bodem- en waterfuncties worden behouden én er een kwaliteitsverbetering voor deze functies en het (cultuurhistorisch waardevolle) landschap optreedt. De versterking van de binnen deze mantel aanwezige leefgebieden voor planten diersoorten vraagt specifieke aandacht. Een (verdere) ontwikkeling van kapitaalintensieve functies, zoals verstedelijking, (bezoekers)intensieve recreatie en concentratiegebieden voor intensieve landbouwfuncties wordt met instructieregels in de verordening uitgesloten.

Op het gebied van infrastructuur wil de provincie een betere verknoping van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen en wil ze de bereikbaarheid bevorderen. De provincie wil dat het landschap meer aandacht krijgt bij uitbreiding en aanleg van infrastructuur. Nieuwe doorsnijdingen van het buitengebied door infrastructuur wil de provincie zoveel mogelijk voorkomen.

De provincie vindt het van groot belang dat bij de trajectkeuze en vormgeving van wegen een goede relatie gelegd wordt met de omliggende stedelijke gebieden en het landschap. Het doel is dat elke nieuwe ingreep bijdraagt aan het behoud of de versterking van de kenmerken van het gebied.

Bij routeontwerp gaat het niet alleen om een zorgvuldige inpassing van infrastructuur in het landschap, maar ook om het herkenbaar en beleefbaar maken van het landschap en het accentueren van kwaliteiten. Daarbij is aandacht nodig voor:

- 1 de wijze waarop de weg bijdraagt aan de herkenbaarheid van de landschaps- en ontginningsstructuur;
- 2 de beleving van openheid versus beslotenheid zoals panorama's, zichtrelaties, bijzondere landschappen en/of dorps- en stadgezichten;
- 3 de vormgeving van weg en directe omgeving (berm, bermsloot, kruisingen, afslagen, rotondes e.d.) in aansluiting op de gebiedskenmerken.

3. Onderzoeksmethode

De inventarisatie van de aanwezige flora en fauna in het plangebied is uitgevoerd middels een bureauonderzoek en een veldonderzoek.

Naar aanleiding van deze inventarisatie kan worden aangegeven of de voorgenomen ontwikkeling wel of niet een verstoring oplevert voor de aanwezige (beschermde) flora en fauna, welke wettelijke eisen gesteld worden en welke procedures van de Flora- en faunawet en de GHS eventueel doorlopen dienen te worden.

3.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek zijn relevante beschikbare gegevens uit rapporten en van instanties verzameld en beoordeeld. Op deze manier is een indicatie verkregen van de mogelijk in het plangebied aanwezige flora en fauna.

3.2 Veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in 2009 en 2010. Tijdens het veldonderzoek is geïnventariseerd welke beschermde soorten voorkomen in het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van algemeen geaccepteerde onderzoeksmethoden, zoals die door de verschillende PGO's worden gehanteerd. In tabel 1 is te zien op welke data het plangebied is bezocht.

Tabel 1: Data waarop het plangebied is bezocht en onderzochte soortgroepen.

Datum	Tijd	Soortgroepen
14-8-2009	Middag	Alle
19-8-2009	Avond	Vleermuizen en amfibieën
25-8-2009	Avond	Vleermuizen en amfibieën
7-5-2010	Middag	Vissen, amfibieën en planten
10-5-2010	Ochtend	Broedvogels
20-5-2010	Avond	Vleermuizen, zoogdieren, amfibieën en vogels (incl. uilen)
1-6-2010	Ochtend	Broedvogels
9-6-2010	Avond	Uilen en amfibieën
15-6-2010	Ochtend	Broedvogels
9-7-2010	Ochtend	Vleermuizen
16-7-2010	Middag	Amfibieën, vissen en planten
19-7-2010	Avond	Vleermuizen
24-8-2010	Avond	Vleermuizen
6-9-2010	Avond	Vleermuizen

De inventarisaties zijn afgestemd op de soort of soortgroep. Hieronder wordt per soort(groep) aangegeven op welke manier de inventarisatie is uitgevoerd. Uitgangspunt hierbij is dat het onderzoek voldoende moet zijn om een eventuele ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet te kunnen ondersteunen.

3.2.1 Zoogdieren

Het gebied is geïnventariseerd op de aanwezigheid van (sporen van) beschermde zoogdieren. Hierbij valt te denken aan steenmarter, das en eventueel andere soorten.

Eekhoorn

Eekhoorns kunnen gebruik maken van (boom)holtes of bouwen zelf een nest. Geschikte (boom)holtes zijn met een boomcamera onderzocht. Verder is er gelet op sporen (vraat- en krabsporen) en is er geïnventariseerd door zicht- en geluidwaarnemingen (nagels op hout).

Steenmarter

Inventarisatie naar steenmarter heeft plaats gevonden door middel van sporenonderzoek op geschikte verblijfplaatsen (kelders, zolders, rommelhoekjes en eventueel boomholtes). Hierbij is gelet op uitwerpselen, prooiresten, haren, geur enz.

Muizen

Aangezien er geen zwaarder beschermde soorten muizen in het plangebied te verwachten zijn, is er geen vallenonderzoek uitgevoerd. Voor de soorten van tabel 1 geldt immers een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen voor de ingreep ruimtelijke ontwikkeling.

Konijn/mol/haas/ree/egel

Deze soorten zijn door middel van zicht, maar vooral ook op basis van sporen geïnventariseerd.

Das

Binnen de gemeente komen dassen voor. Er is geïnventariseerd op sporen en er is gezocht naar eventueel aanwezige burchten.

Vleermuizen

Als basis voor het onderzoek naar vleermuizen is het vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus aangehouden. Onderzoek uitgevoerd volgens het protocol geeft de meeste zekerheid op voldoende onderbouwing van een eventuele ontheffingsaanvraag. Het bevoegd gezag toetst hierop.

De gehanteerde methodiek voor vleermuizen bestaat uit onderzoek met de batdetector. Hierbij is onderzoek naar zomer- en kraamverblijven in de periode half mei - half juli uitgevoerd. Omdat paarverblijven op voorhand niet zijn uit te sluiten heeft tevens in de nazomer (half augustus t/m september) onderzoek naar deze mogelijkheid plaatsgevonden.

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van een detector met time-expansion (Pettersson D240x). Hiermee kunnen vertraagde opnames worden gemaakt, zodat deze geanalyseerd kunnen worden in het programma Batsound. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Zomeronderzoek:

Met de batdetector is gedurende twee avonden in de periode half mei- half juli geluisterd naar mogelijk rondvliegende dieren. Eerder in het seizoen is niet mogelijk, omdat de kolonies pas in de eerste helft van mei gevormd worden na de winterslaap.

In de ochtenduren is een inspectie uitgevoerd om terugkerende dieren op te kunnen sporen. In de ochtenduren hebben vleermuizen de neiging om gedurende ongeveer een half uur (afhankelijk van de soort) te gaan zwermen rondom de invliegopening van hun verblijfplaats. Hierdoor zijn kolonieplaatsen en vliegroutes tijdens de ochtenduren beter te vinden.

Paartijd:

In augustus 2009 zijn twee avondbezoeken uitgevoerd en in de periode augustus – september 2010 zijn eveneens twee avondbezoeken uitgevoerd. Tijdens deze avondbezoeken is in kaart gebracht of er min of meer vaste paarplaatsen in het gebied aanwezig zijn. Omdat de dieren gedurende langere tijd vanaf dezelfde locatie roepen is twee bezoeken voldoende om een goed beeld te krijgen van mogelijke paarverblijfplaatsen.

Voor het verkrijgen van een compleet natuuronderzoek voor het gehele vastgestelde tracé en om volledig te voldoen aan het vleermuisprotocol is op het in 2009 onderzochte tracégedeelte in 2010 nog zomeronderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

3.2.2 Vogels

Voor de vogels is een combinatie gehanteerd van een tweetal methodieken die ontwikkeld zijn door SOVON. Dit is een combinatie van het Broedvogel Monitoring Project (BMP) met het Meetnet Urbane Soorten (MUS). Hierbij is een drietal ochtendbezoeken en een avondbezoek afgelegd waarbij alle territoria indicerende gedragingen (bijv. zang) zijn geïnventariseerd. De avondcontrole is met name om invliegende gierzwaluwen op te kunnen sporen.

Op 20 mei en 9 juni 2010 is in de avonduren een inventarisatieronde gehouden om uilen op te sporen. Hierbij zijn geluidsfragmenten van roepende uilen afgespeeld wat een reactie van aanwezige uilen oproept.

3.2.3 Amfibieën

Conform de methodiek die door Ravon gebruikt wordt voor de inhaalslag kamsalamander is gedurende twee bezoeken in augustus 2009 en vier bezoeken in 2010 het plangebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van amfibieën.

Tijdens de avondbezoeken is vooral geluisterd naar roepende dieren. De dagbezoeken richtten zich met name op het vinden van eieren, met name in het vroege voorjaar. In de zomer is overdag ook gezocht naar larven en juvenielen.

Telkens is geïnventariseerd middels een combinatie van methoden. Er is geluisterd naar roepende dieren, gekeken en gezocht en het water is met een schepnet bemonsterd.

Het onderzoekseizoen loopt van half maart (vroege soorten) tot en met juli (latere soorten en larven).

3.2.4 Reptielen

Reptielen worden niet verwacht in het plangebied. Tijdens het veldonderzoek voor de andere soortgroepen is ook gezocht naar eventuele (sporen van) reptielen.

3.2.5 Vissen

Voor de inventarisatie van vissen zijn de wateren in het plangebied met het schepnet bemonsterd. Deze methode is geschikt om oa. grote en kleine modderkruipers aan te tonen. De inventarisatie met het schepnet heeft tegelijkertijd plaats gevonden met het onderzoek naar amfibieën. Er is éénmaal geïnventariseerd in 2009 en tweemaal in 2010.

3.2.6 Flora

Voor het inventariseren van planten is het tracé in augustus 2009 onderzocht en twee keer in 2010. Het gehele tracé is afgelopen waarbij beschermde planten en soorten van de Rode Lijst zijn genoteerd.

3.2.7 Ongewervelden

Beschermde soorten van deze soortgroep worden in eerste instantie niet verwacht. Voor deze soorten geldt hetzelfde als voor de reptielen. Er is naar gekeken gedurende het veldwerk, maar er zijn geen aparte inventarisatieronden voor gelopen.

4. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek en het veldonderzoek beschreven.

4.1 Resultaten bureauonderzoek

In tabel 2 (pagina 19) is weergegeven welke beschermde soorten er volgens de geraadpleegde bronnen in of in de buurt van het plangebied voorkomen.

De gegevens uit de literatuur geven een indicatie van de soorten die in de omgeving voorkomen. Hierbij kan als kanttekening geplaatst worden dat het veelal gaat om oudere (vaak verouderde) gegevens. Het beeld van verspreidingsatlassen is voor veel soortgroepen niet volledig.

4.1.1 Zoogdieren

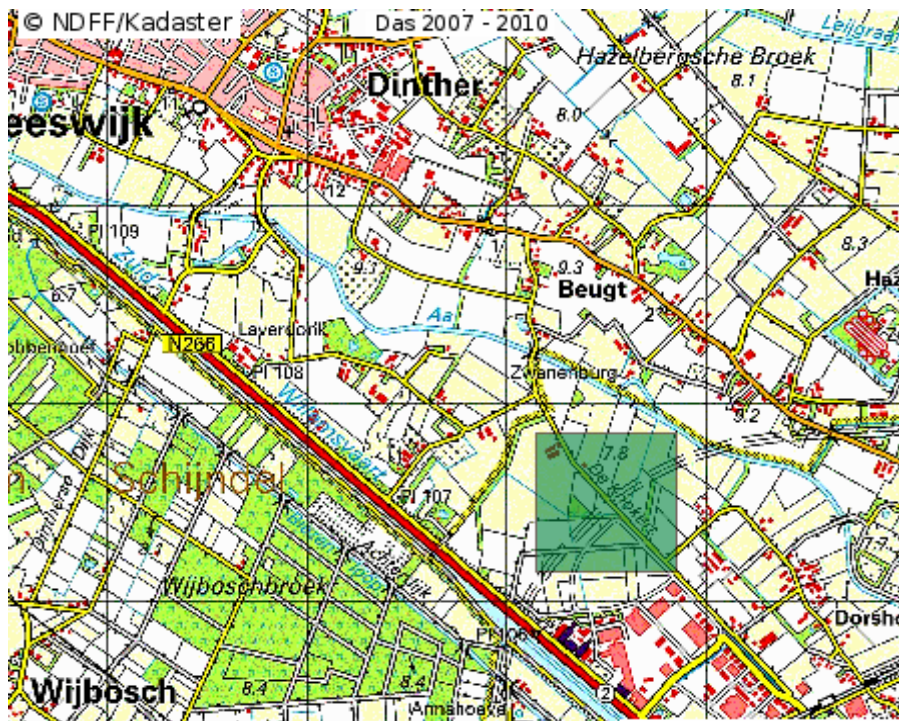
Vleermuizen

Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten, categorie 3 van de Flora- en faunawet. Ze kunnen het gebied gebruiken als fourageergebied en kunnen er ook een vaste verblijfplaats hebben. Lintvormige elementen in het landschap kunnen door vleermuizen als vliegroute gebruikt worden.

Uit het provinciaal soortbeschermingsplan voor vleermuizen (Twisk, 2006) blijkt dat er in de omgeving van het plangebied watervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis voorkomen.

Dassen

Het is bekend dat in de gemeente Bernheze dassen voorkomen. Uit de gegevens van de zoogdieratlas blijkt dat tot 2007 in een kilometerhok in de omgeving van het wegtracé dassen voorkomen (zie figuur 2). In de jaren daarna staat de das niet meer weergegeven in de omgeving van het plangebied.

Figuur2: verspreiding das 2007(groene arcering) (bron: www.zoogdieratlas.nl)

4.1.2 Vogels

Voor de Flora- en faunawet zijn alle in het wild voorkomende vogels beschermd. De provincie Noord-Brabant heeft in 2007 en 2008 broedvogelinventarisaties in het plangebied uitgevoerd. De resultaten van deze inventarisaties zijn in het kader van dit onderzoek bij de provincie opgevraagd en zijn weergegeven in bijlage 1.

Alleen de soorten die volgens de Flora- en faunawet jaarrond beschermd zijn, rode lijst soorten en vogelrichtlijnsoorten zijn opgenomen in tabel 2 (zie pag. 19).

4.1.3 Amfibieën

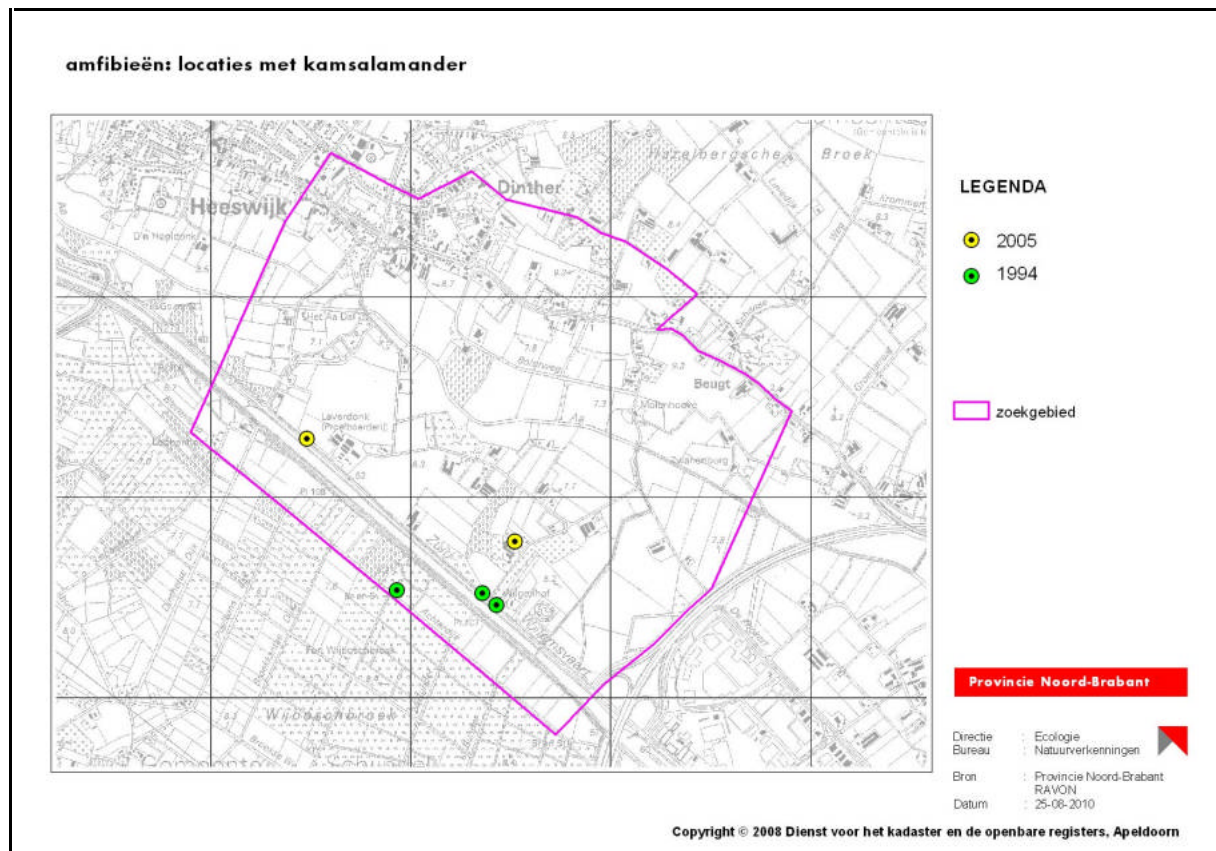
Uit het bureauonderzoek blijkt dat er enkele soorten amfibieën in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daaronder zijn ook beschermde soorten. De gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander zijn algemeen beschermde soorten uit categorie 1 van de Flora- en faunawet. Een zwaarder beschermde soort die in de omgeving voorkomt, is de kamsalamander. Deze soort valt in categorie 3 van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn. Figuur 3 toont de locaties waar in 2005 en 1994 bij provinciaal onderzoek, kamsalamanders zijn waargenomen.

4.1.4 Reptielen

Uit het bureauonderzoek zijn geen beschermde soorten reptielen voor het plangebied gebleken.

4.1.5 Vissen

Uit de flora en faunagegevens van de Provincie Brabant blijkt dat in de Aa in de omgeving van het plangebied en aan de overkant van de Zuidwillemsvaart de beschermde soorten biermpje en kleine modderkruiper voorkomen. Deze soorten vallen in categorie 2 van de Flora- en faunawet. In andere wateren zijn bij het bureauonderzoek geen beschermde vissoorten gevonden.

Figuur 3: verspreiding van kamsalamander in de omgeving van het plangebied.

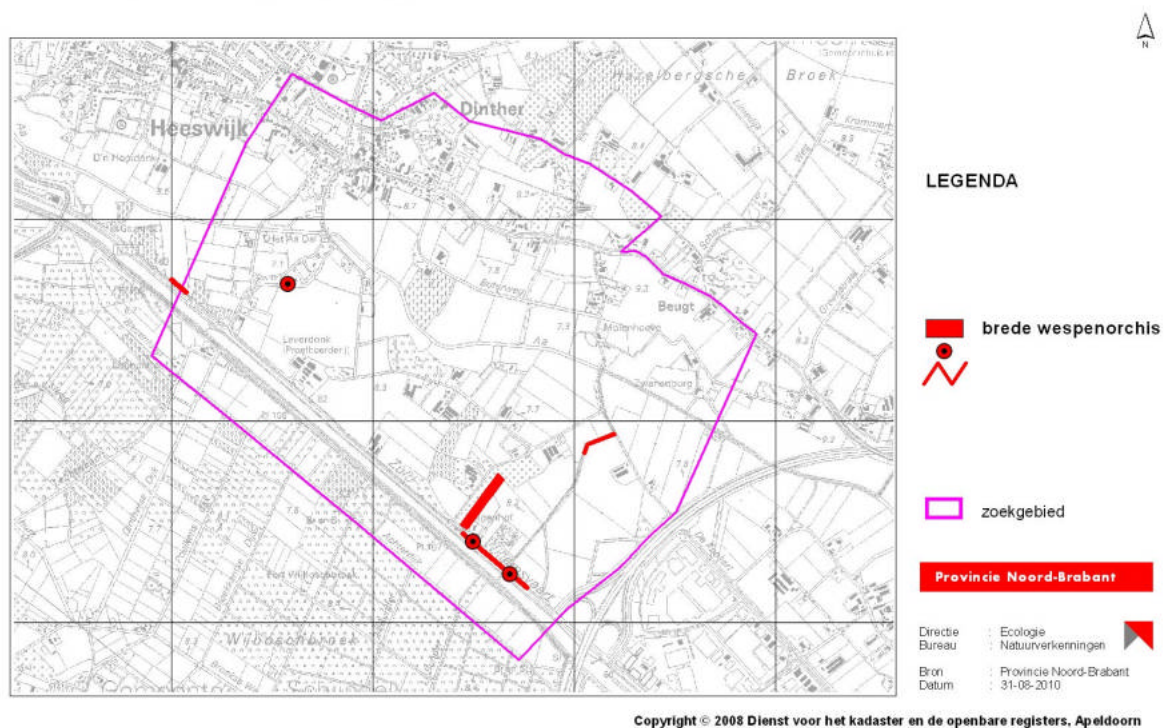
4.1.6 Flora

In het kader van het bureauonderzoek zijn bij de provincie Noord-Brabant flora gegevens opgevraagd. De provincie heeft voor het laatst in 2005 de flora in de omgeving van het plangebied onderzocht. Uit de floragegevens van de provincie blijkt dat er in de omgeving van het plangebied twee beschermde soorten planten voorkomen, namelijk grasklokje en brede wespenorchis. Deze twee soorten vallen in categorie 1 van de Flora- en faunawet. De locatie van deze soorten is weergegeven op figuur 4 en 5. Er komen volgens de provinciale gegevens geen soorten van de rode lijst in de omgeving voor. Alleen de beschermde soorten zijn opgenomen in tabel 2.

4.1.7 Ongewervelden

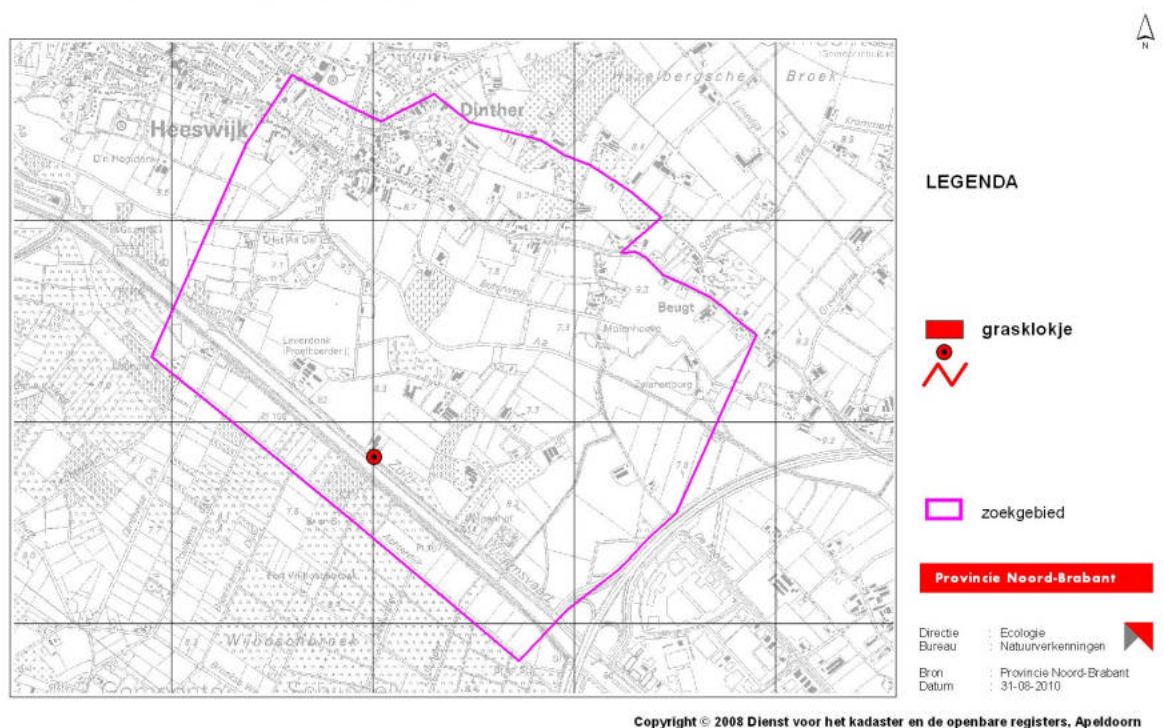
Uit het bureauonderzoek blijkt dat er geen beschermde ongewervelden in het plangebied voorkomen.

Flora- en vegetatiekartering: verspreiding plantensoorten in 1999-2006

Figuur 4: Locatie brede wespenorchis

Flora- en vegetatiekartering: verspreiding plantensoorten in 1999-2006

Figuur 5: Locatie grasklokje

De soortenlijst (tabel 2) die is samengesteld tijdens het bureauonderzoek omvat alle beleidsrelevante soorten die staan vermeld in de Flora- en faunawet, op de Rode lijst van de desbetreffende soortgroep en de soorten van de Europese vogel- en habitatrichtlijn

Tabel 2: beschermde soorten in het plangebied voortgekomen uit het bureauonderzoek
FF = Flora-en faunawet (categorie 1, 2, 3); JR = jaarrond beschermde vogel; RL = Rode lijst; HR = Habitatrichtlijn; VR= Vogelrichtlijn; GE= gevoelig; KW= kwetsbaar

Soort	FF1	FF2	FF3	JR	RL	HR	VR
Zoogdieren							
Das			*				
Gewone dwergvleermuis			*			*	
Laatvlieger			*			*	
Rosse vleermuis			*			*	
Ruige dwergvleermuis			*			*	
Watervleermuis			*			*	
Vogels							
Blauwborst							*
Boerenwaluw					GE		
Buizerd				*			
Fuut							*
Gele kwikstaart					GE		
Groene specht					KW		
IJsvogel							*
Kievit							*
Koekoek					KW		
Kuifeend							*
Matkop					GE		
Patrijs					KW		
Spotvogel					GE		
Amfibieën							
Bruine kikker	*						
Gewone pad	*						
Kamsalamander			*		KW	*	
Kleine watersalamander	*						
Vissen							
Bermpje		*					
Kleine modderkruiper		*				*	
Flora							
Brede wespenorchis	*						
Grasklokje	*						

4.2 Resultaten veldonderzoek

4.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

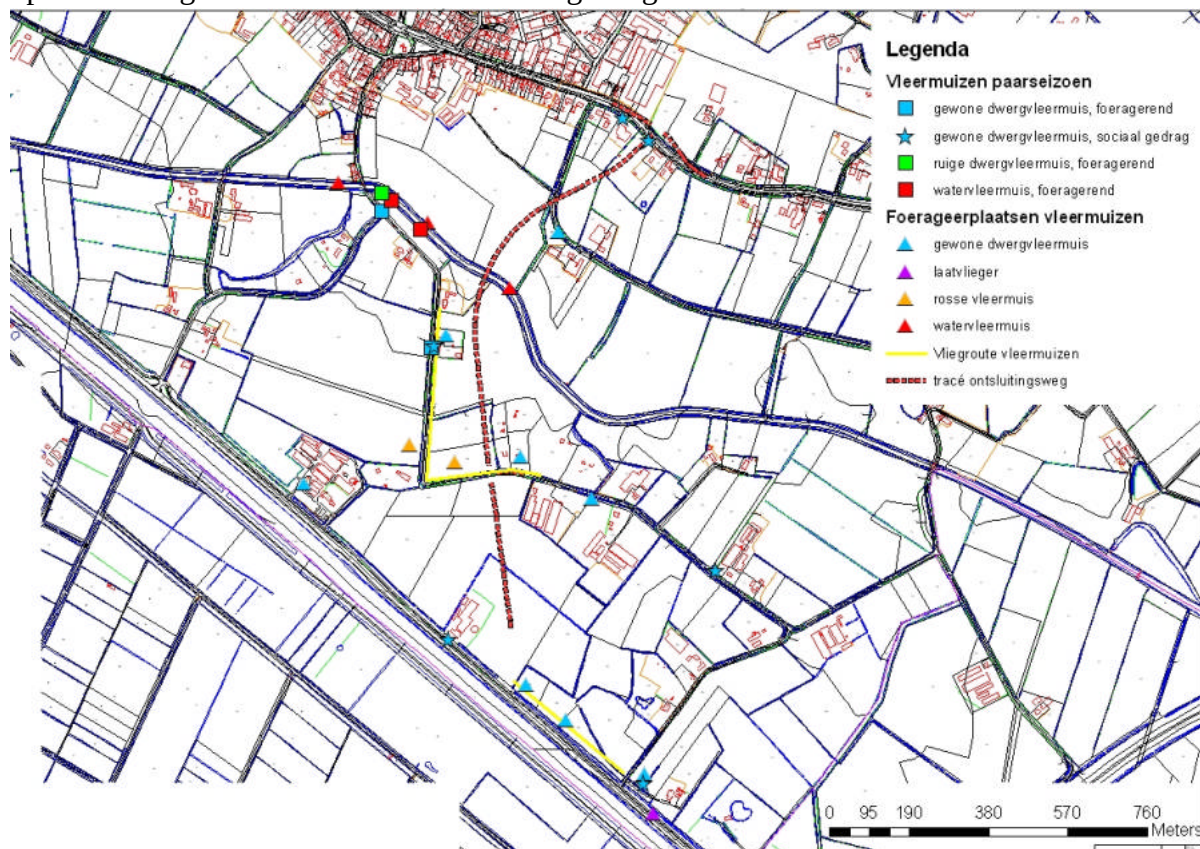
Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd middels een zomeronderzoek en een onderzoek in het paarseizoen. De resultaten van het vleermuisonderzoek zijn weergegeven in figuur 6.

Zomeronderzoek

Bij het zomeronderzoek zijn een aantal soorten vleermuizen foeragerend aangetroffen in het plangebied. Het betreft de soorten, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast is een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen in een boerderij aan het Laverdonk (2009). Van de gewone dwergvleermuis zijn tevens twee vliegroutes aangetoond. Eén langs de populierenrij op het Laverdonk en één langs een bomenrij langs de N279 ter hoogte van de aansluiting van het Laverdonk op de N279 (zie figuur 6).

Paarseizoen

Het onderzoek gedurende het paarseizoen heeft enkele paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en foerageerplekken van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis aangetoond. De verblijfplaatsen zijn gevonden in een boerderij aan het Laverdonk (zelfde als kraamverblijf), aan het Laverdonk wat verder oostwaarts, bij een huis op de kruising Laverdonk/N279 en aan Laag Beugt.

Figuur 6: resultaten veldonderzoek vleermuizen

Overige zoogdieren

Bij het watertje langs de N279 in het zuiden van het plangebied zijn een vossenhol en een voormalige dassenburcht aangetroffen.

Daarnaast komen er naar verwachting algemene soorten zoogdieren in het plangebied voor. Dit betreft soorten als egel, haas, mol, muizen etc.

Op potentieel geschikte locaties is gericht gezocht naar (sporen van) steenmarters, met name in een paar schuurtjes langs het Laverdonk. Aanwijzingen voor aanwezigheid van steenmarter zijn niet gevonden. Het voorkomen van steenmarter in het plangebied kan daarmee worden uitgesloten.

4.2.2 Vogels

Tijdens het veldonderzoek zijn diverse soorten algemene broedvogels waargenomen.

Daarnaast zijn enkele soorten jaarrond beschermde vogels aangetroffen. Dit betreft twee buizerds, een steenuil bij het Laverdonk en op enkele plekken bij gebouwen in het plangebied huismussen. Bij het watertje in het zuiden van het plangebied langs de N279 is een kleine kolonie (vijf nesten) blauwe reigers aangetroffen. De geïnventariseerde vogels zijn weergegeven in bijlage 2.

Op het perceel bij Laag Beugt nummer vier staat een steenuilkast. Deze kast wordt niet door steenuilen gebruikt (mondelinge mededeling dhr. Inia).

4.2.3 Amfibieën

In augustus 2009 is onderzoek gedaan naar amfibieën. Vanwege de ongunstige periode in het jaar is het onderzoek in 2010 gecompleteerd door ook in het voorjaar te inventariseren.

In een poel in een tuin aan Laag Beugt is groene kikker aangetroffen. Daarnaast zijn in de buurt van de Aa gewone pad en bruine kikker waargenomen. Ondanks gericht onderzoek naar beschermde soorten amfibieën, onder andere kamsalamander, zijn deze niet in het plangebied aangetroffen. Het voorkomen van beschermde soorten amfibieën kan daarom worden uitgesloten.

4.2.4 Reptielen

Vanwege de aanwezige biotopen werden vooraf geen reptielen in het plangebied verwacht.

Tijdens het veldonderzoek is gelet op (sporen van) reptielen, maar er zijn geen aanwijzingen voor het voorkomen van deze soorten aangetroffen. Het voorkomen van reptielen in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

4.2.5 Vissen

Tijdens het veldonderzoek van 2009 zijn de Aa en de poel in de tuin aan Laag Beugt onderzocht op het voorkomen van vissen. In de Aa zijn de beschermde soorten bermpje en kleine modderkruiper aangetroffen. Daarnaast zijn ook de niet beschermde soorten rietvoorn, blankvoorn en driedoornige stekelbaars waargenomen in de Aa.

Bij het veldonderzoek van 2010 zijn alle wateren in het plangebied onderzocht op het voorkomen van vissen. Hierbij zijn in de Aa de beschermde soorten bermpje en kleine modderkruiper aangetroffen. In de overige wateren zijn alleen algemeen voorkomende soorten waargenomen.

4.2.6 Flora

Bij het veldonderzoek van 2009 zijn diverse plantensoorten waargenomen. Het betreft algemene tot zeer algemene soorten die kenmerkend zijn voor voedselrijkere, agrarische gebieden. Met name de oever- en watervegetatie van de Aa is redelijk ontwikkeld. Ook hierbij gaat het om planten van voedselrijkere standplaatsen.

In 2010 zijn twee inventarisatierondes gehouden met specifiek aandacht voor flora. Er zijn hierbij geen beschermde planten aangetroffen.

4.2.7 Ongewervelden

Tijdens het veldonderzoek in 2009 zijn twee algemene soorten libellen en juffers waargenomen. Dit zijn weidebeekjuffer en grote keizerlibel. Daarnaast ook twee algemene vlindersoorten te weten klein geaderd witje en distelvlinder.

Bij het veldonderzoek in 2010 is eveneens geïnventariseerd op ongewervelden. Er zijn geen beschermde soorten waargenomen.

5. Consequenties natuurwetgeving

De voorgenomen ingreep heeft consequenties voor wat betreft de natuurwetgeving. Hieronder wordt per wet aangegeven welke consequenties dat zijn, aan welke voorwaarden eventueel moet worden voldaan en of nader onderzoek noodzakelijk is.

5.1 Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawet kan de aanleg van de nieuwe weg getypeerd worden als een ruimtelijke ingreep. Voor soorten uit categorie 1 geldt hiervoor een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen.

5.1.1 Zoogdieren

Er zijn diverse soorten zoogdieren te verwachten. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten die of niet beschermd zijn (huismuis, bruine rat) of vallen onder categorie 1 van de Flora- en faunawet (mol, egel, vos en algemene muizensoorten). Voor deze soorten geldt de algehele vrijstelling.

Uit het natuuronderzoek is gebleken dat vleermuizen delen van het plangebied gebruiken als vliegroute en jachtgebied. Daarnaast blijkt dat de gewone dwergvleermuis enkele verblijfplaatsen heeft in het gebied. Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten volgens categorie 3 van de Flora- en faunawet.

De aanleg van de weg gaat ten koste van foerageergebied van de vleermuizen. In de omgeving blijft echter genoeg gelijksoortig gebied over, waarvan deze soorten gebruik kunnen maken om te foerageren.

Het voorgenomen wegtracé kruist een belangrijke vliegroute van de gewone dwergvleermuis langs het Laverdonk. De doorsnijding van een vliegroute kan leiden tot slachtoffers onder de vleermuizen en het onbereikbaar worden van verderop liggend foerageergebied. Daarnaast kan eventuele verlichting langs de nieuwe weg verstrend werken voor de vleermuizen. De populieren langs het Laverdonk zijn in het kader van regulier beheer en onderhoud en door het ontstaan van gevaarlijke situaties als gevolg van de storm van juli 2010, aan vervanging toe. Deze onderhoudswerkzaamheden hebben verstrend werking op de vliegroute. Mogelijk heeft de aanleg van de ontsluitingsweg ook gevolgen voor de vliegroute langs de N279. Deze vliegroute wordt niet doorsneden door het tracé, maar de aanleg van de rotonde en eventuele aanpassingen aan de huidige situatie kunnen mogelijk leiden tot dusdanige verstoring dat de functionaliteit van de vliegroute verloren gaat. Voor het doorkruisen en verstoren van een vliegroute is een ontheffing nodig van de Flora- en faunawet. Daarbij dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden genomen.

Op enkele plekken in het plangebied zijn verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen in of bij gebouwen. Verblijfplaatsen zijn volgens de Flora- en faunawet strikt beschermd wat betekent dat de functionaliteit voor de soort niet verloren mag gaan. Indien de verblijfplaatsen als gevolg van de werkzaamheden en/of het gebruik van de nieuwe weg worden verstoord of vernietigd, is een ontheffing van de Flora- en faunawet

noodzakelijk. Hierbij dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden genomen.

De aangetroffen verblijfplaatsen bevinden zich in gebouwen. Het is niet voorzien om gebouwen te slopen, zodat deze verblijfplaatsen behouden kunnen worden.

De voormalige dassenburcht is niet meer in gebruik en heeft zodoende geen beschermde status.

5.1.2 Vogels

In het plangebied zijn diverse soorten algemene broedvogels aanwezig. Daarnaast zijn bij het veldonderzoek enkele jaarrond beschermde vogels waargenomen. Dit betreft de soorten buizerd, steenuil, blauwe reiger en huismus.

Volgens de Flora- en faunawet zijn alle vogels in Nederland gelijk beschermd.

Werkzaamheden waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Hiervan is vooral sprake als de werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Als voor broedvogels versturende werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd, is er geen ontheffing nodig.

Vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionaliteit daarvan van jaarrond beschermde soorten zijn het hele jaar beschermd. Indien deze locaties vernietigd worden of zodanig worden verstoord dat de functionaliteit verloren gaat, is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Volgens het vastgestelde tracé (zie figuur 1) blijven de locaties van de blauwe reiger, buizerds, huismussen en steenuil gehandhaafd. Naar verwachting zal er foerageergebied van de steenuil verdwijnen. Er blijft echter rond de verblijfslocatie voldoende soortgelijk gebied behouden, zodat de functionaliteit van de verblijfsplaats niet wordt aangetast.

Een ontheffing is in dit geval niet nodig, omdat de locaties en functionaliteit van de rust- en verblijfplaatsen behouden blijft.

5.1.3 Amfibieën

Bij het veldonderzoek zijn twee beschermde soorten amfibieën aangetroffen. Het gaat om gewone pad en bruine kikker. Daarnaast blijkt uit het bureauonderzoek en is de verwachting dat ook kleine watersalamander in het plangebied voorkomt. Al deze soorten zijn beschermd volgens categorie 1 van de Flora- en faunawet. Dat betekent dat er voor deze soorten een algehele vrijstelling geldt.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat er in de omgeving van het plangebied kamsalamander voorkomt. Deze soort is zwaar beschermd (categorie 3 Flora- en faunawet). De locaties waar deze soort is aangetroffen liggen buiten de zone van 100 meter aan elke zijde van de nieuwe weg. Echter deze gegevens komen uit 2005 en 1994.

Tijdens het veldonderzoek in 2010 is het voorkomen van kamsalamander in het plangebied onderzocht. Er zijn geen waarnemingen gedaan van deze soort. Het is daarom aannemelijk dat kamsalamander niet in het plangebied voorkomt.

Een ontheffing van de Flora- en faunawet voor amfibieën is niet nodig.

5.1.4 Reptielen

Het veld- en bureauonderzoek hebben geen resultaten opgeleverd voor het voorkomen van reptielen in het plangebied. De verwachting is dat er geen beschermde soorten voorkomen. Een ontheffing van de Flora- en faunawet voor deze soortgroep is daarom niet nodig.

5.1.5 Vissen

In de Aa zijn twee beschermde vissoorten waargenomen, bermpje en kleine modderkruiper. Beide soorten vallen in categorie 2 van de Flora- en faunawet. Als de werkzaamheden ten behoeve van de wegaanleg voor verstoring zorgen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing nodig.

5.1.6 Flora

Uit het bureauonderzoek blijkt dat in het plangebied twee beschermde plantensoorten voorkomen, grasklokje en brede wespenorchis. Deze twee soorten komen voor op plekken waar de nieuwe weg wordt gerealiseerd. Beide beschermde soorten zijn soorten uit categorie 1 van de Flora- en faunawet. Dat betekent dat er voor deze soorten een algehele vrijstelling geldt.

Tijdens het veldonderzoek zijn alleen algemeen voorkomende, niet beschermde plantensoorten waargenomen.

Voor deze soortgroep is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

5.1.7 Ongewervelden

Beschermde soorten van deze soortgroep zijn in de geraadpleegde bronnen en bij het veldonderzoek niet aangetroffen of te verwachten. Een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet voor deze soortgroep is niet nodig.

5.2 Structuurvisie ruimtelijke ordening

Het plangebied is in de Structuurvisie ruimtelijke ordening aangemerkt als kerngebied groenblauw en als groenblauwe mantel.

Binnen de ecologische hoofdstructuur en de ecologische verbindingszone van de Aa (kerngebied groenblauw) geldt het 'nee, tenzij regime'. Dit betekent dat de weg alleen kan worden aangelegd als er zwaarwegende maatschappelijke belangen aan ten grondslag liggen, er geen alternatieven buiten de EHS zijn of andere oplossingen waardoor de natuur- en landschapswaarden niet worden aangetast.

Binnen de overige delen van het plangebied geldt het beleid van de groenblauwe mantel. Dat betekent dat ontwikkelingen alleen mogelijk zijn als de natuur-, bodem- en waterfuncties worden behouden én er een kwaliteitsverbetering voor deze functies en het (cultuurhistorisch waardevolle) landschap optreedt.

In de afwegingen notitie is een systeem analyse gemaakt van het landschap. Op basis van deze analyse wordt de ontsluitingsweg in de context geplaatst, om optimaal bij het heersende beeld in te kunnen passen en, waar mogelijk, te versterken (Arcadis, 2009).

Deze analyse past in het beleid van de Structuurvisie ruimtelijke ordening van het zoeken naar oplossingen waardoor de natuur- en landschapswaarden niet worden aangetast.

Daarnaast sluit de systeem analyse van het landschap aan bij de beleidsprincipes voor het routeontwerp van infrastructuur; een zorgvuldige inpassing van infrastructuur in het landschap, het herkenbaar en beleefbaar maken van het landschap en het accentueren van kwaliteiten.

6. Conclusie

In het kader van de Flora- en faunawet is de aanleg van de ontsluitingsweg te typeren als een ruimtelijke ingreep.

Een aantal algemene zoogdiersoorten die in het gebied te verwachten is en enkele daadwerkelijk aangetroffen amfibieën- en plantensoorten vallen onder categorie 1 van de Flora- en faunawet. Voor soorten uit deze categorie geldt een algehele vrijstelling voor werkzaamheden die te typeren zijn als ruimtelijke ingreep.

Een aantal vleermuissoorten maakt gebruik van het plangebied. Vleermuizen zijn zwaar beschermd. In het plangebied liggen enkele foerageergebieden, zijn belangrijke vliegroutes waargenomen en zijn enkele verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig. Voor het doorkruisen van een vliegroute en in het kader van onderhoud en beheer vervangen van de populieren langs het Laverdonk, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Als door de aanleg en/of het gebruik van de nieuwe weg een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis wordt verstoord of vernietigd, moet hiervoor ook een ontheffing worden aangevraagd. Bij ontheffingsaanvragen voor vleermuizen dient een plan gevoegd te worden waarin de te nemen mitigerende- en/of compenserende maatregelen beschreven zijn.

Alle vogels zijn beschermd. Nesten van vogels mogen niet verstoord of vernietigd worden. Om verstoring te voorkomen dienen kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot en met 15 juli. Er zijn enkele jaarrond beschermde vogelsoorten waargenomen. Het vastgestelde tracé zorgt niet voor vernieling van de vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Indien werkzaamheden in of nabij opgaande begroeiing buiten het broedseizoen worden uitgevoerd is een ontheffing niet nodig.

Vanuit het provinciale beleid uit de Structuurvisie ruimtelijke ordening mag de aanleg van de ontsluitingsweg geen aantasting betekenen van de natuur- en landschapswaarden en dienen natuur-, bodem- en waterfuncties te worden behouden en verbeterd. De landschapsanalyse in de Afwegingennotitie geeft invulling aan de inpassing van de nieuwe weg in het landschap en waar mogelijk landschappelijke structuren te versterken.

Literatuur

Lange, R. et al., 1994. *Zoogdieren van West-Europa*. KNNV Uitgeverij, Utrecht

Limpens, H. K. Mostert en W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht

Meijden R. van der, 2005. *Heukels Flora van Nederland*. Wolters-Noordhoff.

Ministerie van LNV. *Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998*.

Ministeries van LNV en VROM en de provincies. *Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzing EHS*.

Provincie Noord-Brabant, 2004. *Uitwerkingsplan Uden-Veghel, Maashorst, Schijndel-Sint Oedenrode-Boekel*.

Provinciale Staten van Noord-Brabant, 2002. *Streekplan Noord-Brabant 2002. Brabant in balans*. Provincie Noord-Brabant, 's Hertogenbosch.

Twisk, P & H. Limpems, 2006. *Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant*. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

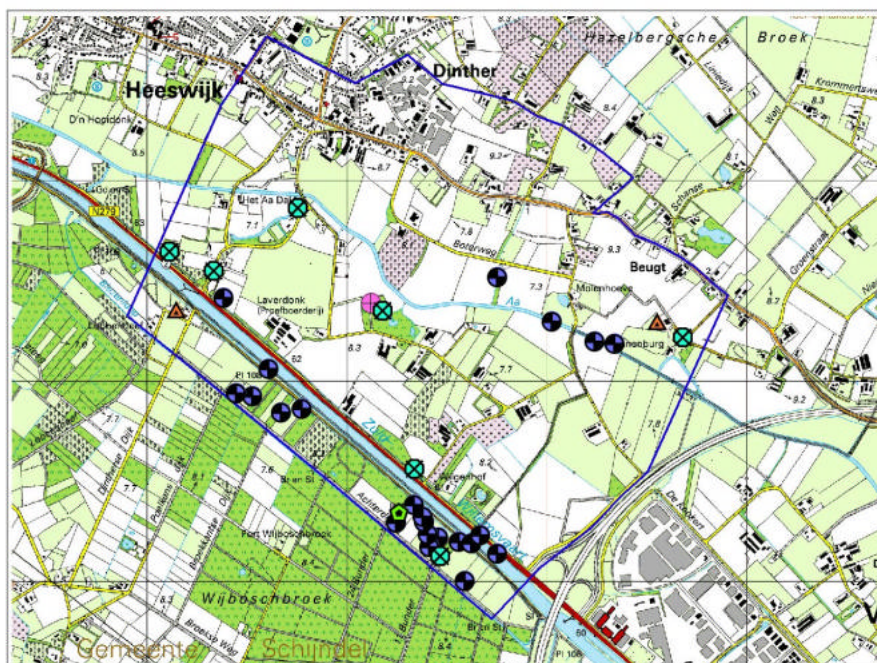
www.brabant.nl

www.minlnv.nl

www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 1 Broedvogelinventarisatie provincie Noord-Brabant

Vogelterritoria Heeswijk-Dinther 1

Legenda

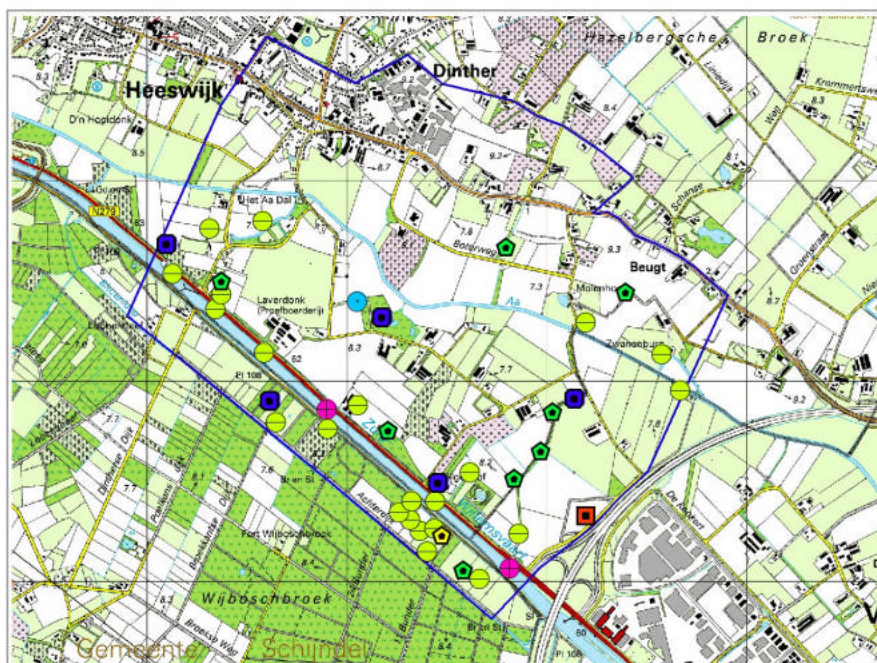
- Blauwborst
- Boerenzwaluw
- Boomklever
- Boomkruiper
- Bosrietzanger
- Heeswijk-Dinther-2010

Provincie Noord-Brabant

Directie : Ecologie
Bureau : Natuurverkenningen
Bron : Provincie Noord-Brabant
Datum : 26 augustus 2010

Topografie (C) 2008 Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn

Vogelterritoria Heeswijk-Dinther 2

Legenda

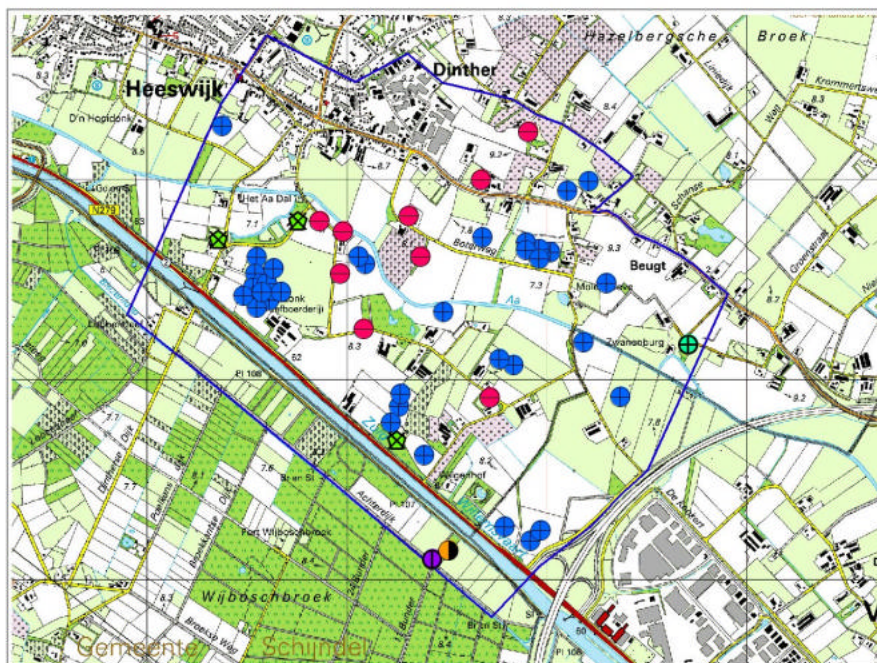
- Buizerd
- Fazant
- Fitis
- Fuut
- Gele kwikstaart
- Grasmus
- Heeswijk-Dinther-2010

Provincie Noord-Brabant

Directie : Ecologie
Bureau : Natuurverkenningen
Bron : Provincie Noord-Brabant
Datum : 26 augustus 2010

Topografie (C) 2008 Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn

Vogelterritoria Heeswijk-Dinther 3

Topografie (C) 2008 Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn

Legenda

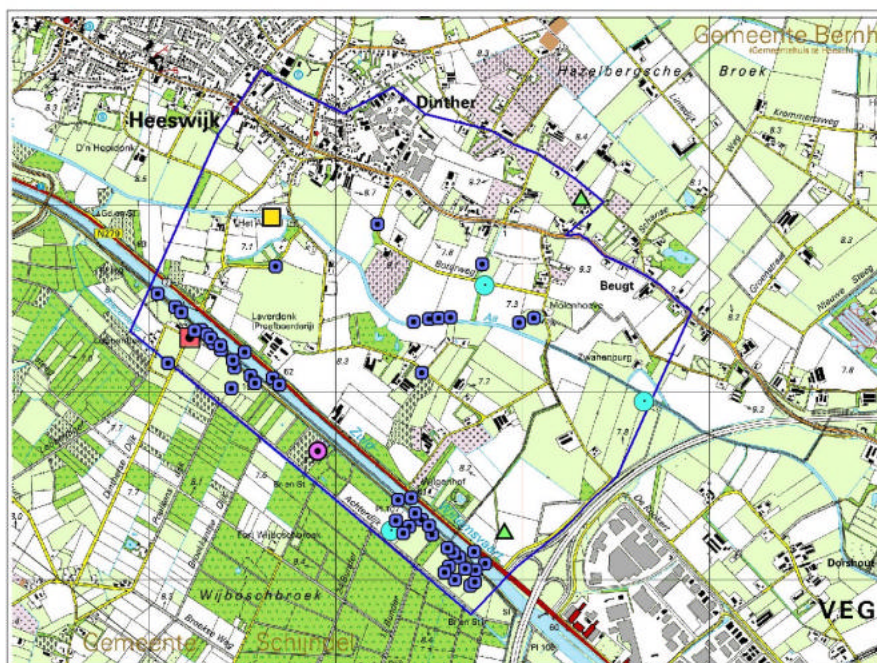
- Groene specht
- Groenling
- Grote bonte specht
- Grote lijster
- IJsvogel
- Kievit
- Heeswijk-Dinther-2010

Provincie Noord-Brabant

Directie : Ecologie
Bureau : Natuurverkenningen

Bron : Provincie Noord-Brabant
Datum : 26 augustus 2010

Vogelterritoria Heeswijk-Dinther 4

Topografie (C) 2008 Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn

Legenda

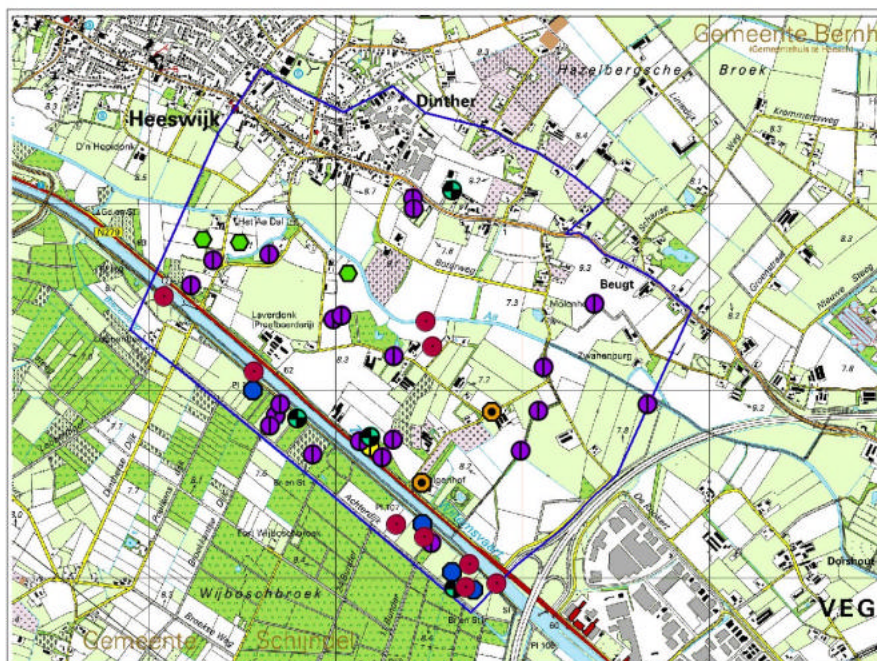
- Kleine karekiet
- Koekoek
- Kuifeend
- Matkop
- ▲ Patrijs
- Putter
- Heeswijk-Dinther-2010

Provincie Noord-Brabant

Directie : Ecologie
Bureau : Natuurverkenningen

Bron : Provincie Noord-Brabant
Datum : 26 augustus 2010

Vogelterritoria Heeswijk-Dinther 5

Topografie (C) 2008 Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn

Legenda

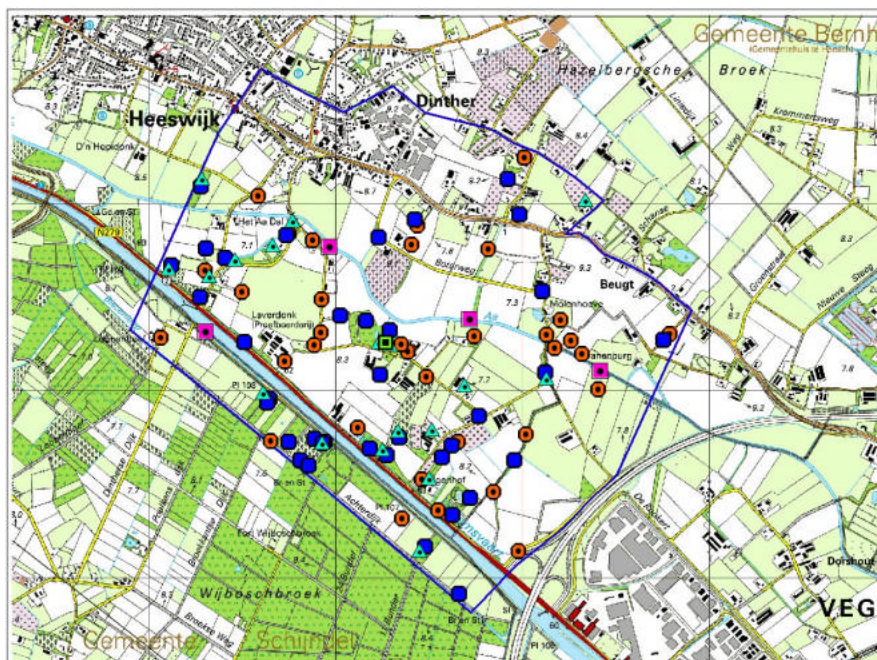
- Rietgors
- Roodborsttapuit
- Scholekster
- Spotvogel
- Staartmees
- Tuinfluiter
- Heeswijk-Dinther-2010

Provincie Noord-Brabant

Directie : Ecologie
Bureau : Natuurverkenningen

Bron : Provincie Noord-Brabant
Datum : 26 augustus 2010

Vogelterritoria Heeswijk-Dinther 6

Topografie (C) 2008 Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn

Legenda

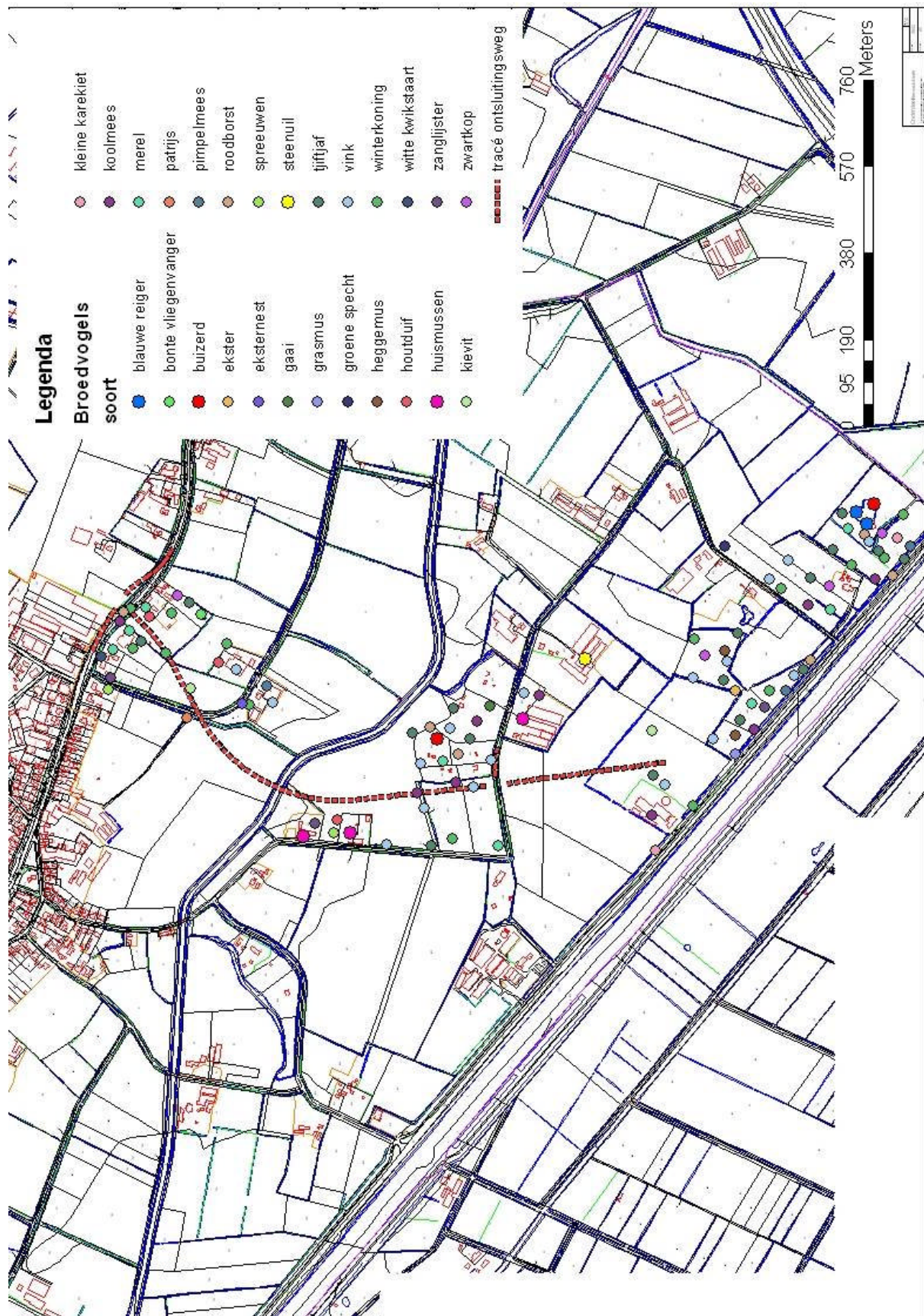
- Vlaamse gaai
- Waterhoen
- ▲ Zanglijster
- Zwarte kraai
- Zwartkop
- Heeswijk-Dinther-2010

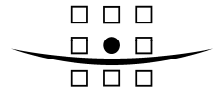
Provincie Noord-Brabant

Directie : Ecologie
Bureau : Natuurverkenningen

Bron : Provincie Noord-Brabant
Datum : 26 augustus 2010

Bijlage 2 resultaten veldonderzoek broedvogels

ROYAL HASKONINGHASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Notitie

Aan : Bart Zwaan
 Van : Arend de Wilde/Hanita Zweers
 Datum : 18 oktober 2012
 Kopie :
 Onze referentie : 9X0176A0/N/501672/DenB

**Betreft : BP Ontsluitingsweg Heeswijk-Dinther Zuid :
 natuurtoetsing**

1 Aanleiding

Het bestemmingsplan voor de ontsluitingsweg Heeswijk Dinther moet uitvoerbaar zijn in het kader van de zogenoemde groene wet- en regelgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet, Ecologische hoofdstructuur en Verordening Ruimte en Boswet). In dit kader is in 2010 een natuuronderzoek uitgevoerd¹. Sindsdien is het plan verder uitgewerkt en heeft er ten aanzien van de Ecologische hoofdstructuur wijzigingen plaatsgevonden en is nieuwe informatie beschikbaar gekomen over beschermde soorten. Vanuit deze wijzigingen is het wenselijk om de natuurtoetsing te actualiseren.

2 Natuurbeschermingswet 1998

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn er geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van de bevindingen in het natuuronderzoek van Claassen(2010). De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn Vlijmens ven, Moerputten & Bossche Broek op 14 kilometer noordelijk van het plangebied en Kampina & Oisterwijkse vennen op ongeveer 15 km westelijk van het plangebied. Op circa 13,5 kilometer zuidwestelijk van het plangebied ligt het beschermd Natuurmonument De Kavelen van circa 2 hectare groot.

Het gebruik van de nieuwe ontsluitingsweg gaat lokaal gepaard met toename van geluid en stikstofdepositie. De reikwijdte van deze verstoring is beperkt tot de nabije omgeving van het tracé. Gezien de grote afstand liggen de Natura 2000-gebieden en het beschermd natuurmonument ver buiten de invloedsfeer van het tracé. De nieuwe ontsluitingsweg tussen Heeswijk-Dinther en de N279 betekent een wijziging in lokale verkeersstromen. Het tracé veroorzaakt geen verkeeraantrekkende werking ter hoogte van Heeswijk-Dinther en/of op regionaal niveau. In dat opzicht treedt er ten opzichte van de huidige en autonome situatie geen verandering op in stikstofdepositie. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. Een nadere toetsing of vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is daarom zeker niet nodig.

3 Flora en Faunawet

Het door Claassen uitgevoerde natuuronderzoek is gebaseerd op literatuurgegevens aangevuld met veldinventarisaties uit 2009 en 2010 volgens gebruikelijke methodes. Hiermee voldoet het in ieder geval tot 2013 aan de daarvoor geldende normen dat gegevens maximaal 3 – 5 jaar oud mogen zijn. Vanuit andere studies zijn aanvullende veldgegevens beschikbaar gekomen (N279, Inrichting van Dinther Aa²). Met deze gegevens is de beoordeling aan de Flora- en faunawet geactualiseerd.

¹ Claassen, E, 2010. Natuuronderzoek Ontsluiting Heeswijk-Dinther Zuid. Van der Molen Groenconsult

² Planstudie N279, Royal Haskoning en Natuurtoets Inrichting van Dinther Aa, Witteveen+Bos, 28 maart 2012.

Vleermuizen

Naast het genoemde onderzoek van Claassen (2010) zijn in 2010 ten behoeve van de verbreding van de N279 ten zuiden van het plangebied voor de ontsluitingsweg ook vleermuizen geïnventariseerd. Hierbij zijn dezelfde soorten waargenomen als in Claassen (2010) en aanvullend daarop is in het bosje bij de Wilgenhof ook een grootoorsoort aangetroffen. Op grond van het landschap en de omgevingskwaliteiten mag aangenomen worden dat de vijf soorten (gewone en ruige dwergvleermuis, watervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis) op veel plaatsen in de omgeving voorkomen. De grootoor zal meer beperkt zijn tot de bosgebieden en mag vooral in het Wijboschbroek en bij kasteel Heeswijk op vrij grote afstand van het plangebied verwacht worden.

Het tracé van de nieuwe weg ligt voor een groot deel in thans open gebied met zeer geringe of geen geschiktheid als foerageergebied voor vleermuizen. Ter hoogte van het tracé zijn eveneens geen geschikte vaste verblijfplaatsen waargenomen. Daar waar bestaande groenstructuren doorsneden worden of waar de weg naast een bestaande groenstructuur komt te liggen kunnen vliegroutes negatieve effecten ondervinden. Daar staat tegenover dat tegelijk met de aanleg van de weg nieuwe landschapselementen toegevoegd gaan worden in de vorm van bomensingels, bosjes en overige natuurinrichting. (zie Landschappelijke inpassing ontsluiting Heeswijk-Dinther Zuid, Arcadis 2011). Deze doorlopende groenstructuren aan weerszijden van de weg betekent voor vleermuizen een goede geleidende functie om langs te vliegen. Hierdoor vormt de ontsluitingsweg zeker geen belemmering en wordt een groter gebied toegankelijk en geschikt als foerageergebied. Dit speelt vooral bij het tracédeel tussen de Boterweg en Laag Beugt maar ook bij de Laverdonk. Ter hoogte van de kruising met de Aa is er onder de brug voldoende ruimte voor vleermuizen, waaronder de watervleermuis, om ongehinderd via de beek onder de brug door te vliegen. Naast de invulling van doorlopende ecologische oevers wordt aan de zuidzijde circa 2 ha nieuwe natuur ingericht voor onder meer beekherstel wat het foerageergebied van vleermuizen uitbreidt.

Vleermuizen ondervinden hinder van verlichting. Voor de nieuwe weg is een beperkte verlichting voorzien ter hoogte van kruisingen, en daarbuiten niet. Hierdoor is de verwachting dat de eventuele negatieve effecten van aanvullende verlichting beperkt zal blijven tot kleine locaties en geen invloed heeft op doorgaande vliegroutes.

Het bovenstaande sluit aan op de conclusies van Claassen (2010) dat vleermuizen delen van het plangebied gebruiken en dat de weg daardoor negatieve effecten kan hebben op vleermuizen. Hiervoor is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig aangezien het strikt beschermde soorten betreffen en zullen naar verwachting mitigerende maatregelen getroffen moeten worden om effecten te verzachten en functionaliteit te behouden. De effecten zijn enerzijds beperkt omdat het om een relatief klein gebied gaat ten opzichte van een veel groter leefgebied. Daarnaast zijn er geen effecten op verblijfplaatsen zodat er geen effect zal zijn op populatieniveau. Daar staat tegenover dat de groenstructuren rondom de weg, de ruime overspanning van de Aa en de natuurinrichting langs de Aa voor een verbetering en uitbreiding van het leefgebied zullen zorgen en daarmee de mogelijke negatieve effecten volledig mitigeren. De verwachting is daarom dat het project voor vleermuizen vergunbaar is in het kader van de Flora- en faunawet.

Broedvogels

Ter hoogte en nabij het tracé broeden meerdere algemene vogelsoorten, hier kan mogelijk verstoring optreden. Door met de werkzaamheden en planning rekening te houden met broedvogels kunnen verstoringen voorkomen worden. Zoals Claassen (2010) heeft aangegeven komen ter hoogte van het tracé geen jaarrond beschermde nesten voor maar wel in de omgeving (buiserd, steenuil, huismussen en blauwe reiger). Daarnaast is op een perceel aan de Laag Beugt is een onbewoonde uilenkast aanwezig. Van de soorten met jaarrond beschermde nesten worden door de werkzaamheden geen nesten niet verstoord. Door de aanleg van de ontsluitingsweg zal naar verwachting een deel van geschikt foerageergebied van de steenuil verdwijnen. De functie van de percelen als potentiële broedplaats voor de steenuil wordt door de nieuwe ontsluitingsweg verder niet aangetast. De nestkast (onbewoond) blijft behouden en in de directe omgeving blijft ook na de realisatie van de ontsluitingsweg voor de steenuil voldoende foerageergebied aanwezig. De aanleg van de weg is uitvoerbaar in het kader van de Flora- en faunawet.

Amfibieën

Uit het natuuronderzoek van Claassen (2010) zijn de groene kikker, bruine kikker en gewone pad aangetroffen in het plangebied en wordt verder in de invloedssfeer van het tracé de kleine watersalamander verwacht. Dit beeld wordt door de gegevens uit de natuurtoets inrichting van Dinther Aa (Witteveen+Bos, 2012) bevestigd. Ter hoogte van het tracé is op een privé-terrein aan de Laag Beugt een voortplantingspoel aanwezig die als gevolg van de ontsluitingsweg gedeeltelijk of geheel zal verdwijnen. Parallel aan de ontsluitingsweg worden nieuwe bermsloten aangelegd wat nieuwe voortplantingsbiotoop biedt voor amfibieën. Voor het plan en de werkzaamheden is geen ontheffing vereist aangezien het algemeen beschermde soorten van tabel 1 betreft waarvoor een algehele vrijstelling geldt. Eveneens is er geen compensatieplicht. Vanuit de zorgplicht moeten negatieve effecten tijdens de werkzaamheden zoveel mogelijk voorkomen worden door het toepassen van mitigerende maatregelen. Dit houdt hoofdzakelijk in dat bepaalde werkzaamheden in de minst kwetsbare periode worden uitgevoerd. Het dempen van een poel wordt bijvoorbeeld bij voorkeur uitgevoerd buiten de gevoelige voortplantingsperiode.

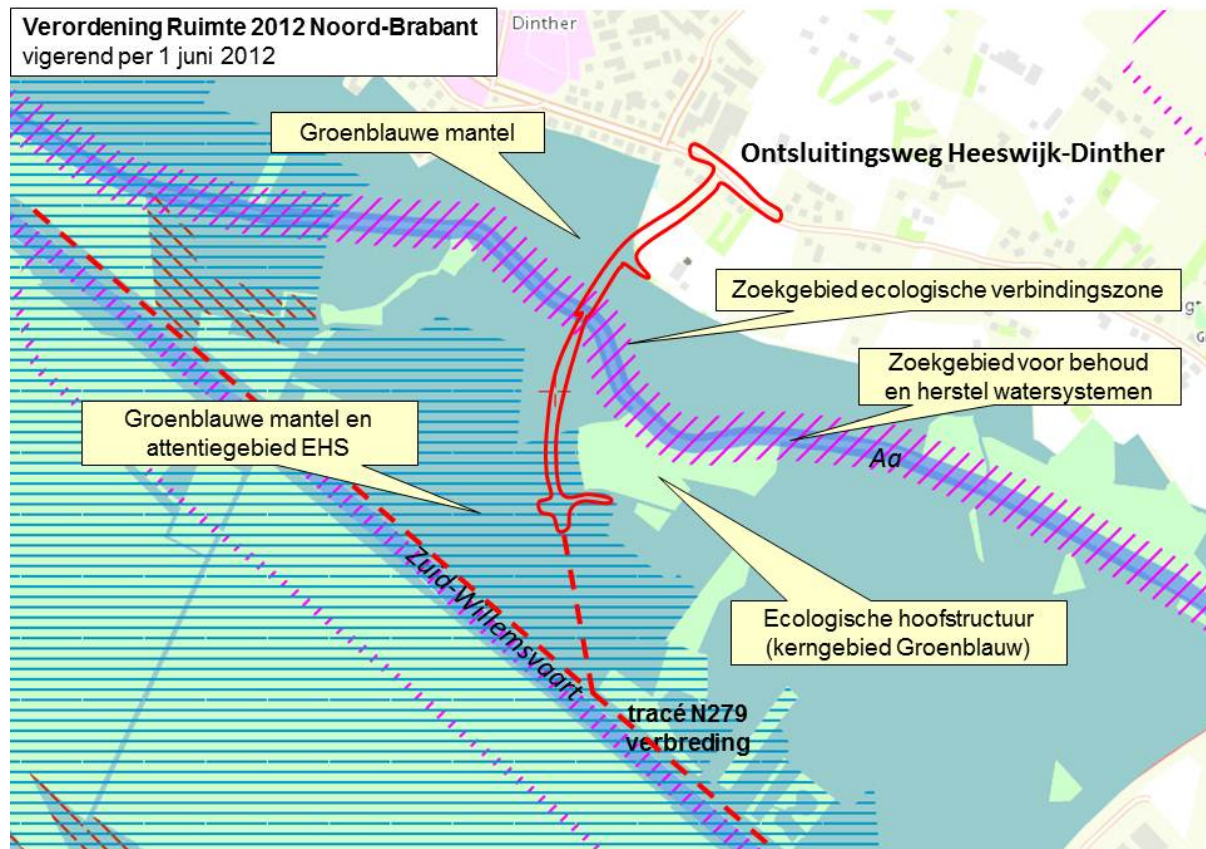
Overige soortengroepen

Er zijn geen effecten op andere ontheffingsplichtige soortengroepen te verwachten (Claassen, 2010 en overige natuuronderzoeken). Vanuit deze groepen is daarom ook geen ontheffing nodig.

4 Structuurvisie ruimtelijke ordening en verordening ruimte

De Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant (vastgesteld op 1 oktober 2010, in werking getreden op 1 januari 2011) geeft de hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijk beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040). De structuurvisie geeft de ruimtelijke samenhang weer tussen het beleid op het gebied van natuur, milieu, verkeer en vervoer en water en geeft de ruimtelijk relevante hoofdlijnen weer. In deze visie is een keuze gemaakt om op provinciaal niveau natuur en water te versterken via het perspectief van de groenblauwe structuur, welke bestaat uit kern- en mantelgebieden. De kerngebieden komen overeen met de Ecologische hoofdstructuur, een (inter)nationaal ecologisch netwerk van natuurgebieden met daar tussen verbindingen. De Verordening ruimte Noord-Brabant geeft een nadere uitwerking van de structuurvisie met regels waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. De begrenzing van de EHS is in 2012 aangepast en vastgelegd in de Verordening Ruimte 2012.

Deze is op 1 juni 2012 in werking getreden. In figuur 1 is het plangebied in relatie tot de verordening Ruimte 2012 weergegeven.

Figuur 1: Ligging ontsluitingsweg Heeswijk-Dinther en N279 (indicatief ingetekend) in relatie tot de Groenblauwe structuur met kernegebieden (EHS) en mantelgebieden (Bron: Verordening ruimte 2012, kaart natuur en landschap)

4.1. Ecologische hoofdstructuur

De planologische bescherming van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) is vastgelegd in de Verordening ruimte 2012. Inhoudelijk is de EHS door de provincie nader uitgewerkt in het Natuurbeheerplan Noord-Brabant met een beheertypenkaart en de ambitiekaart. De beheertypen kaart geeft de aanwezige natuurbeheertypen weer, de ambitiekaart geeft de gewenste eindsituatie. Deze kaarten geven de wezenlijke kenmerken en waarden weer die aanwezig zijn of potentieel ontwikkeld worden.

In figuur 2 zijn de natuurbeheertypen (ambitie) in relatie tot de ontsluitingsweg aangegeven. Het bestemmingsplan ontsluitingsweg Heeswijk-Dinther beslaat overigens een groter gebied met bestemming natuur en agrarisch gebied wat niet in de figuur is aangegeven.

Figuur 2. Ligging ontsluitingsweg ten opzichte van de EHS met natuurbeheertypen zoals aangeduid op de ambitiekaart (bron: Natuurbeheerplan 2012-2013 provincie Noord-Brabant)

Bijzondere waterafhankelijke natuurwaarden binnen de EHS worden in Noord-Brabant aangeduid als natte natuurparels. Rondom deze gebieden geldt een attentiezone welke in de provinciale verordening ruimte is aangeduid als attentiezone EHS. Dit betekent dat binnen dit gebied geen negatieve effecten mogen zijn op de waterhuishouding met doorwerking in de natte natuurparel.

Voor de EHS geldt op basis van het Rijksbeleid (Nota Ruimte en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening) de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kernmerken en waarden van het gebied. Hiertoe geldt het zogenaamde “nee, tenzij”-regime. Dit betekent dat ingrepen die significant de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS aantasten niet zijn toegestaan, tenzij:

- er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- er geen reële alternatieven zijn (bij individuele ingrepen);
- of als een combinatie van plannen, projecten of handelingen per saldo tot een (kwantitatieve en kwalitatieve) versterking van de EHS leidt.

Conform de spelregels EHS Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS”, 20 augustus 2007 (2007) welke in de provinciale verordening is uitgewerkt dienen negatieve effecten ten eerste zoveel mogelijk voorkomen worden door mitigerende maatregelen. Overblijvende negatieve effecten moeten gecompenseerd worden.

Actuele en potentiële waarden EHS

De ontsluitingsweg Heeswijk-Dinther doorsnijdt ter hoogte van het beekdal van de Aa de EHS. Het bosperceel aan de Boterweg met natuurbeheertype droog bos met productie is conform verordening ruimte 2012 (zie figuur 1) en ambitiekaart EHS vervallen.

De beek de Aa zelf is aangeduid als natuurbeheertype bron en beek en heeft daarnaast de functie als ecologische verbinding. De Aa is van oorsprong een langzaam stromende beek waar onder meer beekprik, zeeprik, gaffellibel en drijvende waterweegbree, waterranonkels of teer vederkruid voor kunnen komen. Door kanalisatie van de Aa en ruilverkaveling heeft de beek het karakter van een natuurlijke beek met bijbehorende natuurwaarden verloren. Oostelijk van de nieuwe ontsluitingsweg ligt EHS-gebied langs de Aa met moeras, fauna- en kruidenrijke vegetatie en vochtig loofbos dat als een belangrijke stapsteen langs de ecologische verbinding functioneert. De ambitie is om het fauna- en kruidenrijke vegetatie op den duur te ontwikkelen naar vochtig hooilandtype. Westelijk van de ontsluitingsweg ligt een stapsteen met een oude meander van de Aa met beekbegeleidend bos en oud hakhoutbos. Het hakhoutbos zal mogelijk omgevormd worden naar eindbeeld beekbegeleidend bos.

Waterschap Aa en Maas werkt volop aan beekherstel- en waterbergingsprojecten bij de Aa waarbij eveneens een ecologische verbindingszone wordt gerealiseerd³. Zo is ter hoogte van landgoed Zwanenburg en Kilsdonkse molen in Heeswijk – Dinther oostelijk van het plangebied in 2008 een vispassage aangelegd zodat de stuw geen obstakel voor vissen vormt en is gemiddeld 25 meter brede ecologische verbindingszone (EVZ) met poelen ingericht voor onder andere de weidebeekjuffer, kamsalamander, blauwborst, ijsvogel, grote- en kleine modderkruiper, en drijvende waterweegbree. Voor het deeltraject van het beekdal van de Aa tussen de Kilsdonkse Molen en Kasteel Heeswijk is onlangs een inrichtingsvisie opgesteld waarin onder meer aansluiting van een aantal oude zijtakken van de Aa op de beek zijn voorzien. (Inrichtingsvisie beekherstel Aa Heeswijk-Dinther, Witteveen+Bos 2012).

Op vrij grote afstand van de ontsluitingsweg ligt de natte natuurparel het Wijboschbroek ten westen van de N279 en Zuid-Willemsvaart.

Effectbeoordeling

Directe vernietiging van de EHS als gevolg van de ontsluitingsweg treedt door het wegvallen van het bosje aan de Boterweg uit de EHS niet meer op. Wel valt het te kappen bos onder de boswet en dient deze één op één gecompenseerd te worden.

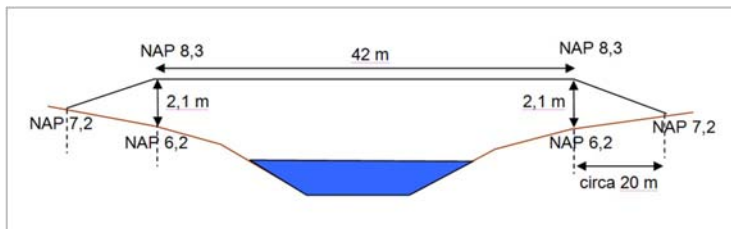

Figuur 3. Bosje aan de Boterweg, valt buiten de EHS

³ Dynamisch beekdal tussen 's-Hertogenbosch en Kasteel Heeswijk- beekherstel in uitvoering; ecologische verbindingszone Zwanenburg/Kilsdonkse molen – uitgevoerd; Masterplan Aa Veghel oostelijk van Kilsdonkse molen – deels uitgevoerd.

Verder kruist de weg de Aa, beek en bron en ecologische verbindingzone en veroorzaakt mogelijk barrièrewerking van de EVZ dat hier gerealiseerd moet worden. De ecologische waarde van dit gebied ter hoogte van de doornsnijding is nu marginaal vanuit zowel het beheertype als vanuit de functie EVZ. Het ontwerp van de brug omvat een kruising van de Aa met een ruime overspanning van 42 meter zodat voldoende ruimte is voor de 22,5 m brede Aa en aan weerszijden 10 meter brede doorlopende oevers (zie figuur 4). Deze eisen zijn in nauw overleg met het Waterschap Aa en Maas bepaald waarbij rekening is gehouden met eisen vanuit beekherstel, EVZ en (hoog)waterafvoer. (Waterparagraaf Ontsluitingsweg Heeswijk-Dinther Zuid, Witteveen & Bos, 13 juni 2012). Het ontwerp is zodanig dat de toekomstige functies vanuit natuurbeheertype en EVZ ongehinderd gerealiseerd kunnen worden. Het project staat daarmee het behalen van deze doelen niet in de weg.

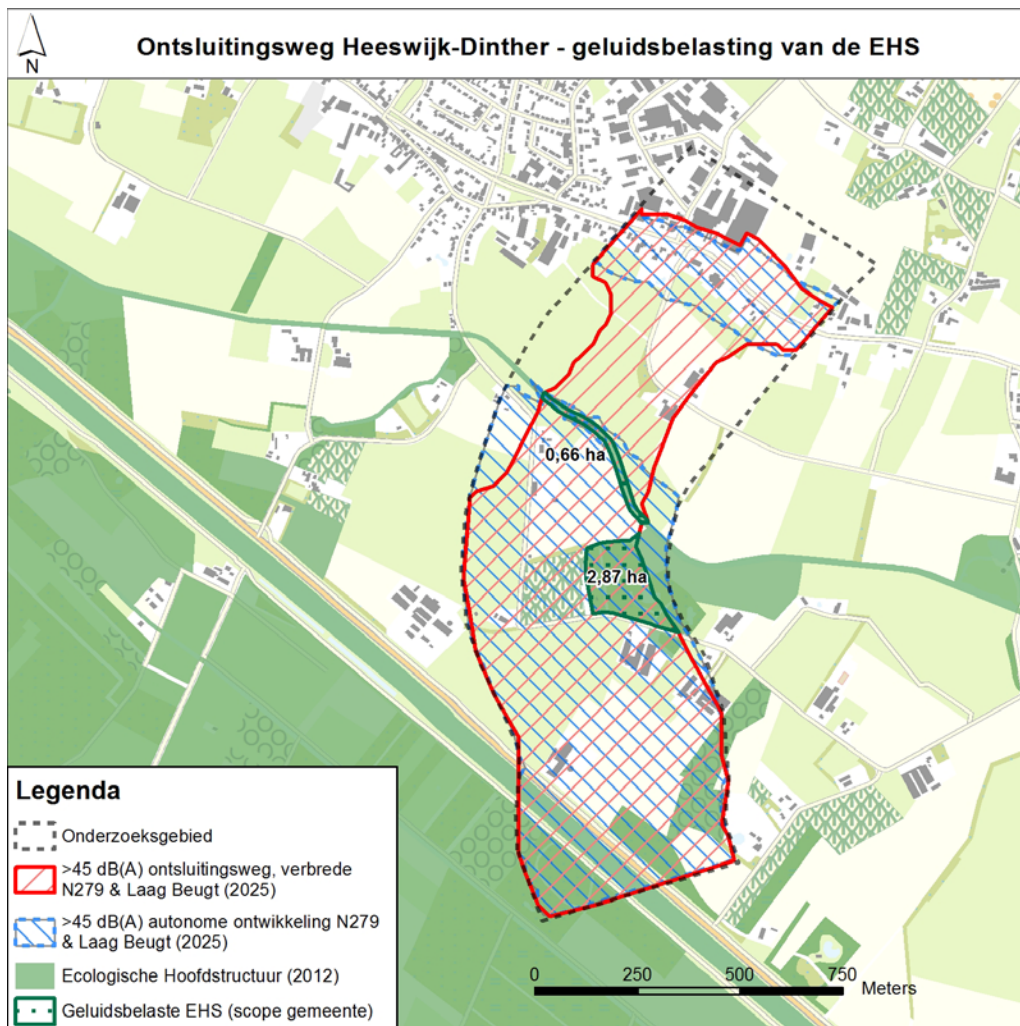
Mogelijk wordt een struinpad onder de brug gecreëerd. Aanwezigheid van mensen met eventueel honden heeft een verstoringseffect op landdieren en zal het gebruik als ecologische verbinding voor fauna minder optimaal zijn.

Figuur 4: Principe overbrugging Aa

De nieuwe ontsluitingsweg zorgt mogelijk voor een toename van geluidsverstooring ter hoogte van de EHS. Dit heeft mogelijk negatieve effecten op vogels die bij de natuurbeheertypen horen. Als drempelwaarde waarbij er aangetoond kwaliteitsverlies optreedt van broedbiotoop wordt de 45 dB(A) contour gehanteerd wat aansluit op de methodiek gehanteerd door de provincie Noord-Brabant.

In figuur 5 is de berekende 45 dB(A)-geluidscontour (rode lijn) weergegeven rond de nieuwe ontsluitingsweg, inclusief een deel van de verbrede N279 en Laag Beugt. Tevens is in dit figuur de EHS te zien. In de geluidberekening is bij de N279 uitgegaan van toepassing van tweelaags ZOAB, een verbreding met 2x2 rijstroken met ongelijkvloerse kruisingen en 100 km/h. Uit de analyse volgt dat bij 3,5 ha EHS de geluidbelasting hoger dan 45 dB(A) is. Het betreft twee natuurbeheertypen namelijk vochtig bos met productie (2,87 ha) en beek en bron (0,66 ha). Bij kwaliteitsverlies wordt een compensatiefactor van 1/3 gehanteerd. Bij een areaal van 3,5 ha EHS is dat een taakstelling van 1,2 ha.

Figuur 5: Ligging van de berekende 45 dB(A) geluidcontouren (rode en blauwe lijnen) ten opzichte van de EHS. Als plangebied is de ontsluitingsweg Heeswijk-Dinther en het deel van de N279 weergegeven. De rode contour is berekend op basis van de nieuwe ontsluitingsweg inclusief de verbreding van de N279 en Laag Beugt.

Het berekende geluidverstoord areaal ligt in de autonome situatie (2025) echter geheel binnen reeds geluidverstoord gebied als gevolg van de geluidbelasting van een ongewijzigde N279. In figuur 5 is dit aangegeven als blauw gearceerd gebied. In vergelijking met de autonome situatie neemt de geluidverstoring vanwege de ontsluitingsweg en gewijzigde N279 niet toe maar neemt deze ter hoogte van het vochtig loofbos, (potentieel) vochtige hooilanden en bij de Aa juist af. Deze verbetering komt door de geluidreducerende maatregelen bij de N279. De aanleg van de ontsluitingsweg betekent in wezen dat er ter hoogte van circa 3,5 ha EHS gebied geen verbetering en ook geen verslechtering plaats vindt ten opzichte van de autonome situatie.

De ontsluitingsweg gaat gepaard met zeer lokale wegverlichting ter hoogte van de brug en aansluitingen en lichthinder van koplampen. De wegverlichting is zodanig dat lichtverstoring van de EHS en ecologische verbinding zoveel mogelijk wordt voorkomen. Ter hoogte van de brug is alleen geleideverlichting aanwezig en veroorzaakt naar verwachting geen lichthinder in het lager gelegen beekdal. Bij de rotonde bij Laverdonk komen enkele lichtmasten. Het loofbos ligt op enige afstand van de rotonde waardoor lichtinval hier niet meer optreedt. Daarnaast wordt tussen het loofbos en de nieuwe weg een extra bosstrook aangelegd waardoor extra afscherming plaats

vindt. De verstoring als gevolg van koplampen is beperkt tot de weg en de berm en reikt niet in de EHS. Bij de rotonde bij Laverdonk treedt mogelijk meer lichthinder op; de nieuwe aanplant van een bosstrook zorgt hier ook voor afscherming. De flora en fauna behorend tot de natuurbeheertypen zullen naar verwachting weinig tot geen hinder ondervinden. De meeste dieren zijn niet zo gevoelig voor lichtverstoring en/of bevinden zich tussen de vegetatie waardoor volledige afscherming plaatsvindt. De nieuwe ontsluitingsweg en gebruik veroorzaakt een geringe lichtverstoring op de EHS. Deze is lokaal en beperkt tot de rand en heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden geen negatieve effecten.

De ontsluitingsweg wordt zodanig aangelegd dat deze geen negatieve effecten heeft op de grond- en oppervlaktewaterhuishouding in de EHS en van de Aa. De weg, welke voor een deel binnen het attentiegebied rond de natte natuurparel Wijboschbroek ligt, heeft eveneens geen negatieve effecten op de natte natuurparel Wijboschbroek.

Van verontreiniging van de EHS is eveneens geen sprake. Verontreiniging wordt eerst opgevangen in de berm en vervolgens in de bermsloot. Deze sloten staan niet in open verbinding met de Aa. De nieuwe ontsluitingsweg heeft ten aanzien van vermessing en verzuring geen negatieve effecten op omliggende natuurwaarden. De natuurbeheertypen behoren bij beekdalen die van nature voedselrijk zijn en waar voldoende buffering plaats vindt.

Figuur 6: Locaties van nieuw bestemd natuur.

Vanuit de planologische bescherming is natuurcompensatie niet verplicht wanneer er geen kwaliteitsverlies optreedt binnen de EHS. Binnen het bestemmingsplan Ontsluitingsweg Heeswijk-Dinther wordt circa 2,8 ha agrarisch gebied langs de Aa als natuur bestemd en als zodanig ingericht voor onder meer beekherstel en ecologische verbinding. (zie ook figuur 6). Een deel van het perceel ten zuiden van de Aa wordt mogelijk als compensatie ingezet voor de N279.

4.2. Groenblauwe mantel

Aanvullend op het kerngebied groenblauw, dat uit de EHS en ecologische verbindingzone bestaat, is de groenblauwe mantel begrensd. Deze groenblauwe mantel heeft als doel een bijdrage te leveren aan de bescherming van de waarden in het kerngebied. Het bestaat uit overwegend uit multifunctioneel landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor (de ontwikkeling van) natuur, water en landschap in verwevenheid met grondgebonden landbouw.

Bij het bepalen van de begrenzing is gekeken naar de belangrijkste doelen van de groenblauwe mantel:

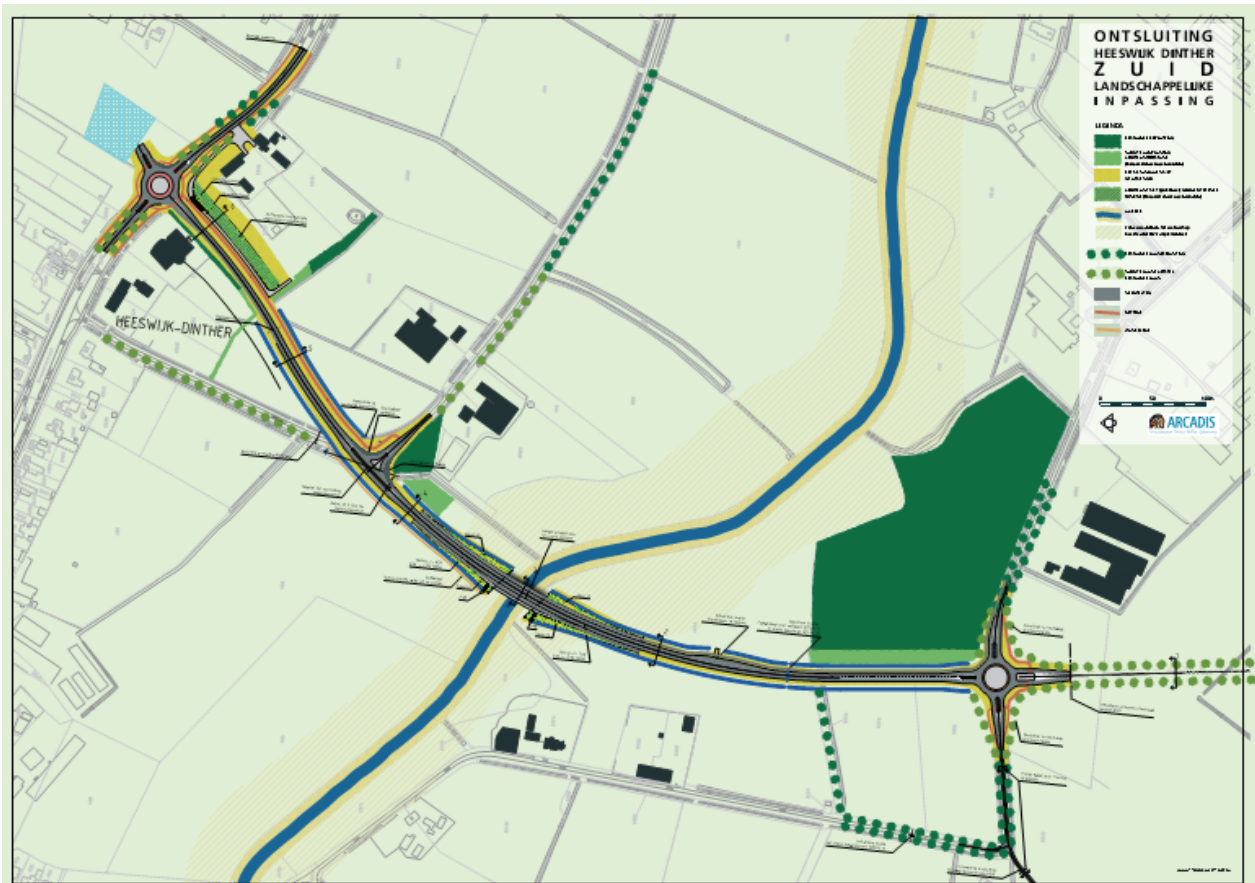
1. robuust maken en versterken van natuur en water;
2. natuur en water verbinden;
3. klimaatbestendig maken van het natuur- en waterbeheer;
4. het versterken van de belevingswaarde en de recreatieve waarde van het landschap.

De provincie werkt een gecombineerde ja-mits en nee-benadering uit voor de groenblauwe mantel. Dat betekent dat er ontwikkelingen mogelijk zijn als de natuur-, bodem- en waterfuncties worden behouden én er een kwaliteitsverbetering voor deze functies en het (cultuurhistorisch waardevolle) landschap optreedt. De versterking van de binnen deze mantel aanwezige leefgebieden voor plant- en diersoorten vraagt specifieke aandacht. Een (verdere) ontwikkeling van kapitaalintensieve functies, zoals verstedelijking, (bezoekers)intensieve recreatie en concentratiegebieden voor intensieve landbouwfuncties wordt met instructieregels in de verordening uitgesloten.

Op het gebied van infrastructuur wil de provincie een betere verknoping van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen en wil ze de bereikbaarheid bevorderen. De provincie wil dat het landschap meer aandacht krijgt bij uitbreiding en aanleg van infrastructuur. Nieuwe doorsnijdingen van het buitengebied door infrastructuur wil de provincie zoveel mogelijk voorkomen. De provincie vindt het van groot belang dat bij de trajectkeuze en vormgeving van wegen een goede relatie gelegd wordt met de omliggende stedelijke gebieden en het landschap. Het doel is dat elke nieuwe ingreep bijdraagt aan het behoud of de versterking van de kenmerken van het gebied. Naast het routeontwerp gaat het om het herkenbaar en beleefbaar maken van het landschap en het accentueren van kwaliteiten.

Het plangebied ligt zuidelijk van de Boterweg geheel in de Groenblauwe mantel (zie figuur 1). Het tracé is zodanig in het landschap ingepast waarbij de belangrijkste natuur en landschappelijke waarden worden vermeden. Het tracé ligt tussen de Groenblauwe kerngebieden/EHS zonder deze te doorsnijden, met uitzondering van de Aa wat onvermijdelijk is. De kruisingen bij de Boterweg en Laverdonk zijn zoveel mogelijk aangesloten op de bestaande gebiedskenmerken.

Het plangebied bevindt zich op twee dekzandruggen, met daartussen het beekdal van de Aa. In en rondom het beekdal komen beekerdgronden en lage enkeerdgronden voor. Op de hoger gelegen dekzandruggen komen hoge zwarte enkeerdgronden ("esdekken") en podzolbodems voor. De natuurfuncties van het plangebied met overwegend open agrarisch gebied in het beekdal en kleinschaliger agrarisch gebied met bosschages en de impact van de ontsluitingsweg hierop is via de toetsing aan de beschermde soorten van de Flora- en faunawet en aan de EHS beoordeeld. Hieruit volgt dat de natuurfuncties minimaal behouden blijven en dat deze uitgebreid worden door landschappelijke versterking met beplantingsstructuren (zie Landschappelijke inpassingsplan in figuur 7, Arcadis 2011) en nieuwe natuurbestemming langs de Aa (zie figuur 6). Dit laatste biedt ruimte voor beekherstel, extra uitbreiding van de bestaande natuur en versterking van de ecologische verbindingfunctie van de Aa. Voor diverse planten en dieren betekent dit uitbreiding van leefgebied en trekroutes. Met name vleermuizen en struweelvogels zullen baat hebben bij de nieuwe boomsingels en bosjes. Moerasvogels, amfibieën en diverse insecten en overige beekdalsoorten vinden een versterking van hun leefgebied.

Figuur 7: Planverbeelding landschappelijke inpassing ontsluiting Heeswijk-Dinther Zuid (Arcadis, 2011). De lichtgroen gekleurde elementen zijn de nieuwe groenstructuren aanvullend op de bestaande structuren (donkergroen gekleurd).

De realisatie van de weg heeft verder geen of nauwelijks invloed op de bodem en de waterhuishouding. Voor de aanleg van de weg wordt voor de fundering van het weglichaam de lokale toplaag mogelijk verwijderd waar bovenop een zandlichaam wordt aangebracht waar de weg op wordt gelegd. De weg belemmert ter plaatse van de verharding infiltratie wat in de

bermen en bermsloten gaat plaatsvinden. De verandering in bodem en waterhuishouding speelt alleen direct ter plaatse van de weg en heeft verder zeker geen invloed op de omgeving. De ontsluitingsweg heeft zoals ook uit de watertoets en beoordeling van de EHS en EVZ blijkt geen negatieve effecten op de waterfuncties van het gebied. De weg vormt door de ruime overspanning van de Aa geen barrière in de EVZ en waterafvoer van de Aa en veroorzaakt geen wijziging in de waterhuishouding.

De landschappelijke inpassing van de ontsluitingsweg zoals is beschreven in het rapport Landschappelijke inpassing ontsluiting Heeswijk-Dinther Zuid (Arcadis, 2011) is gebaseerd op het versterken van drie karakteristieke aanwezige (cultuur)landschappelijke kenmerken van het plangebied waar de weg doorheen loopt. Deze zijn versterking van het dorpsrandbeeld van Heeswijk-Dinther, het beleefbaar maken van het Aa-dal en versterking van het coulissenlandschap. Noordelijk van de Boterweg, ook buiten de Groenblauwe mantel, worden nieuwe houtwal- en laanstructuren gerealiseerd wat de bestaande dorpsstructuur versterkt en beter leesbaar maakt. Beleefbaar maken van het Aa-dal betekent met name nadruk op open ruimte voor water, natuurlijke beekloop en morfologie, accentueren van hoogteverschillen (ondermeer steilranden) en leefgebied voor typische beekdal planten en dieren. Het coulissenlandschap wordt door toevoeging van houtwal- of bosstructuren versterkt buiten het beekdal. De nieuwe groenstructuren langs de weg wordt zo veel mogelijk gerelateerd aan de bestaande groenstructuren en laanbeplanting. Daardoor blijft de kenmerkende intimiteit van het coulisselandschap behouden.

Met deze landschappelijke elementen en openheid in het beekdal wordt voor weggebruikers van de ontsluitingsweg en ook de opgenomen fiets- en wandelpaden in het plan de omgeving leesbaarder en versterkt de beleefbaarheid van het gebied. Ter hoogte van het beekdal is er zicht op het beekdal en het dorp met de kerktoren van Heeswijk. Voor omwonenden vindt met groenstroken, als onderdeel van het coulissenlandschap, afscherming van de nieuwe weg plaats.

5. Boswet

Vanuit de boswet, dat als doel heeft om vermindering van het bosareaal in Nederland te voorkomen, geldt voor het kappen van bosopstanden en bomen de herplantplicht. De compensatietaakstelling is één op één. Aanvullend kan vanuit de gemeentelijke verordening extra eisen gelden.

Voor de aanleg van de ontsluitingsweg dient bosareaal langs de Boterweg en plaatselijk een houtsingel en laanbomen geveld te worden. Het betreft circa 0,2 ha bosopstand. De te kappen houtopstand wordt volledig gecompenseerd met bosstroken langs het tracé en laanbeplanting bij rotondes en wegen. De locaties zijn in het Landschappelijke inpassingsplan (Arcadis, 2011) weergegeven. De nieuwe aanplant is groter dan hetgeen gekapt wordt.